NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

14-טער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך פ' עקב י"ז אב תרצ"ו | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. pocz. 1.06 | Łódź, Sroda, 5 Sierpnia 1936 | № 181

פּעטיציע צום פעלקער-בונד

האָבען אריינגעטראגען 8 גרויסע געזעלשאַפטליכע ארגאניזאציעס

וועגען א סוף מאכען צו די רדיפות אויף יודען, נישט-אריער און קאטאליקען אין נאצי-דייטשלאנד

גענף, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

8 געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס 3 אַמעריקאַנער און 5 פראַנצויזישע האָבען היינט אריינגעטראָגען אין פעלקער-בונד א פּעטיציע פון 40 טויזענד ווערטער, אין וועלכער ס'ווערט אויסגעדריקט די קאָנקרעטע פאָדערונג בנוגע דעם נאַצי-רעזשים אין דייטשלאַנד, וועלכער דריקט זיך אויס אין פערפאָלגונגען געגען יודען, נישט אריער און קאטאָליקען.

די אָרגאַניזאַציעס זענען: „אַליאַנס איזראַעליט אוניווערסאַל", ליגע פאַר מענשען-רעכט, פערבאַנד פאַר פליטים-הילף, יודישע עמיגראַנטען - שוידנע־זעלשאַפט, קאָמיטעט צו שיצען די יודישע רעכט פון מיטעל און מזרח-אייראָפּע, פון די אַמעריקאַנער געזעלשאַפטען זענען אונטערגעשריבען: יודיש אַמעריקאַנער קאָמיטעט, בני-ברית, געזעלשאַפט פאַר יודישע צווישען - אָרגאַניזאַציאָנעלע בעציהונגען.

די פּעטיציע פאָדערט, אַז דער פעלקער-בונד זאָל מאַכען בעמיהונגען אין דער ריכטונג צו שיצען די געראודפ'טע יודען און נישט-אריער, די פּעטיציע שטיצט פולשטענדיג די אויספיהרונגען פון דעם בריף, וועלכען ס'האָט געשריבען דער אָפּגעטרעטענער קאָמיסאַר פון דער פעלקער-ליגע פאַר פליטים-ענינים מאַקדאָנאַלד.

די פּעטיציע פאָדערט אַרויסצוטרעטען געגען די גרויזאַמקייטען און אומרחמנות'דיגען דרוק, וואָס ווערט אויסגעאיבט אויף יודען, נישט-אריער און קאַטאָליקען און אַנטצוהויבען אַן אַקציע דורכ'ן פעלקער-בונד, וואָס איז נויטיג שוין צוליב דעם, ווייל די מגפה פערשפּרייט זיך אויך אויף די לענדער, וואו די געראודפ'טע האָבען בעקומען אַ מקום מקלט, וואָס רופט אַרויס קאָמפּליקאַציעס בעזונדערס אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט.

די פּעטיציע פאָדערט, אַז דער פעלקער-בונד זאָל אַפּעלירען צו דייטשלאַנד, אַז ס'זאָלען אָפּגעשטעלט ווערען די רדיפות און ס'זאָל געענדערט ווערען די פּאָליטיק, וועלכע איז מקור פון אומרוה.

דעלעגאַציע צום עמיר אַבדולאַה

וועט זיין גאָר אַ גרויסע, ס'נעהמען אין איהר אנטייל אלע אראבישע אדוואקאטען און אלע אראבישע רעדאַקטאָרען.—בעפרייט אינטערנירטע אראבישע אנפיהרער כדי זיי זאלען קענען פאהרען קיין אמאַן

קאַרדינאַלע ענדערונגען אין דער אראבישער טאַקטיק

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור דעריוויסט זיך פון אַ גאָר זיכערער קוועלען, אַז די אַראַבישע דעלעגאַציע צום עמיר אַבדולאַה קיין אַמאַן וועט זיין גאָר אַ גרויסע און וועט פאָהרען אונטער דער אָנפיהרונג פון ירושלימ'ער גרויס - מופטי האַדזי-אַמין-על-הוסייני, אין דער דעלעגאַציע בעטייליגען זיך אַלע אראבישע אַדוואָקאַטען און אויך אַלע רעדאַקטאָרען פון די אראבישע צייטונגען.

דער רעדאַקטאָר פון אַן'אראבישער צייטונג עלדזאַמאַ-על-איסלאַמיא, וועלכער געפינט זיך איצט אין הוידאַרעסט, איז דורך דער רעגירונג בעפרייט געוואָרען, כדי ער זאָל זיך קענען בעטייליגען אין דער דעלעגאַציע. אויך זענען בעפרייט געוואָרען אַ רייה אַראַבישע טוער, וועלכע געפינען זיך אין די קאָנצענטראַציע-לאַגערען, כדי זיי צו געבען די מעגליכקייט צו פאָהרען קיין אַמאַן.

אין צענטער פון דער קאָנפערענץ וועט שטיין די פראַגע וועגען דער בעציהונג צו דער קעניגליכער קאָמיסיע און וועגען דער ווייטערדיגער טאַקטיק.

מ'דאַרף זיך משער זיין, אַז ס'וועלען אָנגענומען ווערען ערנסטקלאַסיגע עמפעהלונגען וועגען דער ווייטערדיגער טאַקטיק פון די אַראַבער, און דעריבער איז די דעלעגאַציע אַזאַ צאָהלרייכע. אין די נאָהענטסטע טעג דאַרף מען ערוואַרטען קאַרדינאַלע ענדערונגען אין דער אַראַבישער טאַקטיק, וועלכע וועט מאַכען אַ סוף צו די בלוטיגע קאַמפען, וועלכע קומען פאַר שוין זייט לאַנגע חדשים.

ווייטערדיגע אראבישע טעראר=אַקטען

העלדענטאַט פון אַנ'ענגלישען זעלנער

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דזשענין איז היינט געקומען צו א בלוטיגען צוזאַמענשטויס צווישען מיליטער און אראבישע טעראָריסטען. 1 אראַבער איז געפאַלען טויט, איינינע פערוואונדעט. די אַראַבער זענען פערטריבען געוואָרען.

די אַראַבער האָבען אָנגעגריפען די יודישע קאָלאָניע „נס ציונה", די טעראָריסטען זענען פערטריבען געוואָרען, קיינער פון דער קאָלאָניע האָט נישט געליטען.

אין טבריה בעת'ן שעפּען וואַסער ביי א ברונעם האָבען 3 אַראַבער אָנגעגריפען דעם 23-יעהריגען מרדכי לאַנדאַדער, ער איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

די טעראָריסטען האָבען בעשעדיגט די וואַסער-רעהרען פון ירושלים. מ'האָט די רעהרען באַלד פעררִיכט.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון נעכטען אָוועגד טיילט מיט וועגען א העלדענטאַט פון אַן'ענגלישען פּאָליציאַנט עלים, וועלכער האָט איינער אַליין אין פערלויף פון א שעה צייט אויפגעהאַלטען א גרויסע אַראַבישע טעראָריסטען - באַנדע, בעת א צווייטער פּאָליציאַנט איז אוועק אַלאַרמירען די פּאָליציי וועגען דעם אָנגריף.

דער אָנפאַל איז פאָרגעקומען אויף דער קאָלאָניע רחובות. דער ענגלישער העלדישער פּאָליציאַנט האָט שיסענדיג מיט א אויטאָמאַטישען פיסטאָלעט און דאַן מיט א ביקס אויפגעהאַלטען די באַנדע ביז ס'זענען אָנגעקומען פערשטאַרקונגען. 1 פּאָליציאַנט איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען. די אַראַבישע באַנדע איז פערטריבען געוואָרען.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע צייטונג „אַדיפאַאַיר" טיילט מיט, אַז אויך דער צווייטער קאָנצענטראַציע-לאַגער איז שוין איבערפולט און נאָר איינציגע וועט מען נישט קענען דאָרט אריין שיקען קיין איין געפאַנגענעם.

טאַג - טעגליך

אין ערוואַרטונג

ס'איז שטיל און רוהיג אין דער אינערליכער פּאָליטיק פון פוילען. ס'איז פאַריען, הייסט עס. די מיניסטאָרען זענען זיך צופאָהרען אויף אורלויב און ס'ווערען נישט פאָראויסגעזעהען קיין ספּעציעלע פּאָליטישע נייעס. די ווערסיעס און קלאַנגען וועגען אויסעראָרדענטליכע סעסיעס פון סיים און סענאַט בעשטעטיגען זיך נישט. אַלע קלאַנגען וועלכע זענען פערשפּרייט געוואָרען דורך דער ענדעקישער פּרעסע וועגען פאָדערונגען פון דער סאַנאַציע מכּוח ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע, האָבען זיך דערווייל אַרויסגעוויזען אַלס פּוסטע קלאַנגען. די ידיעות וועגען ענדערונגען אין דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק האָבען דערווייל אויך נישט קיין קאָנקרעטע פאָרמען.

און דאָך... דאָך ערוואַרט מען אין דער אינערליכער פוילישער פּאָליטיק גרויסע סענסאַציעס. קודם כל האָט אַרויסגערופען גרויס אויפמערקזאַמקייט דאָס פּלוצלינגע איבעררייסען פון אורלויב דורך דעם אַגראַר-מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי. דאָס ווערט פערטייטשט דערמיט, וואָס עס ווערען געמאַכט גרויסע הכנות צו אַ ווייט-געהענדער אגראַר-רעפאָרם אין פוילען, וואָס זאָל זיין דער ערשטער שריט צו אַ דערנעהנטערונג מיט דער פּויערים-פּאַרטיי. די דאָזיגע שטרעבונג זעהט זיך שוין בולט אַרויס זייט אַ געוויסער צייט.

און מ'דאַרף געדענקען, אַז די פראַגע פון אַ פערשטענדיגונג מיט די פּויערים אָדער נישט איז אַ זעהר וויכטיגע פאַר דער ווייטערדיגער אַרבייט פון פּראָ-רעגירונגס-לאַגער. אויף דער דאָזיגער פערשטענדיגונג וואַרט דער פּולק. קאָץ, וועלכער האָט בעקומען די אויפגאַבע צו קאָנסאָלידירען, אָרגאַניזירען און שאַפען אַ נייע דיסציפּלינירטע פּראָ-רעגירונגס-אָרגאַניזאַציע, אויף וועלכער די רעגירונג און דער רעזשים זאָלען זיך האָבען פעסט צו שטיצן. ערשט נאָך דער פערשטענדיגונג מיט די פּויערים אָדער נאָכ'ן אַדורכפאַלען פון דער דאָזיגער פערשטענדיגונג, וועט פּולק. קאָץ קענען ווייטער פיהרען זיין אָנגעהויבענע אַרבייט. יעדענפאַלס איז זיכער, אַז נאָכדעם ווי פּולק. קאָץ וועט פערענדיגען זיין אַרבייט, וועט ווידער קומען „אַנ'ענדערונג פון דער וואַך" אין רעגירונגס-קאַבינעט

דערווייל איז מען אין ערוואַרטונג.

י.

אונזער וואָרט

די אונטערהאַנדלונגען אין אַמאַן

די אונטערהאַנדלונגען אין אַמאַן ביים עמיר אַבדולאַה, וועלכער דאַרף אויסגלייכען דעם קאָנפליקט צווישען די אַראַבער און דער ענגלישער רעגירונג, איז געוואָרען אַ פאַקט. ס'דוכט זיך, אַז די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען וועלען דאָסמאָל דערפיהרען צו אַ סוף. די אַראַבער וועלען איינגעהן אויף די פאָרשלאַגען פון עמיר אַבדולאַה, וועלכע זענען געוויס נישט זייערע אייגענע פאָרשלאַגען...

די אַראַבער זעהט אויס, שרייבען צו די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען אַ גרויסע וויכטיגקייט שוין צוליב דעם, וואָס קיין אַמאַן פאָהרט אַ זעהר צאָהלרייכע דעלעגאַציע, וואָס נעהמט אַרום אַלע די, וועלכע האָבען נאָר עטוואָס געהאַט צוזאַמען בעת דעם אַראַבישען שטרייק און דער טעראָר-אַקציע.

מיט דער דאָזיגער דעלעגאַציע קיין אַמאַן ווערט קלאָהר נישט די אַראַבישע פּאָליטיק נאָר... די ענגלישע. ס'ווערט קלאָהר אַלץ, וואָס ענגלאַנד האָט „געטוּן" ביז איצט פאַר דער בערוהיגונג פון לאַנד און פאַרוואָס זי האָט נישט געטון... ס'ווערט קלאָר, אַז די דאָזיגע קאָנפערענץ איז אינספּירירט געוואָרען דורך ענגלאַנד. ס'ווערט קלאָהר, אַז עמיר אַבדולאַה איז אינספּירירט און האָט פולמאַכטען פון דער ענגלישער רעגירונג ווי ווייט ער זאָל געהן. ס'איז אָבער אויך קלאָהר, אַז עמיר אַבדולאַה וועט נאָכגעבען געוויסע פאָדערונגען די אַראַבישע טעראָריסטען און נישט אין זיין אייגענעם נאָמען, נאָר טאַקע אין נאָמען פון ענגלישען קאָלאָניען-מיניסטעריום. פערשטעהט זיך, אַז אַלץ וועט געטון ווערען אַזוי, אַז ס'זאָל נישט הייסען, אַז ענגלאַנד שטעהט הינטער די פּלייצעס פון עמיר אַבדולאַה נאָר ערשט שפּעטער וועט עס הייסען, אַז ענגלאַנד קומט נאָך דער פערמיטלונג פון עמיר.

און הלוואי זאָלען מיר זיין פאַלשע נביאים, הלוואי זאָלען מיר ליגען זאָגען, אָבער לויט אַלע פאָראויסזעהונגען וועט זיך די דאָזיגע פערמיטלונג פון עמיר אַבדולאַה פערענדיגען מיט אַ גרויסער עולה געגען יודען אין דער הינזיכט פון דער עליה.

ה.

פרייטאַג, דעם 8-טען אויגוסט ה. י.
הויבט זיך אָן דרוקען אין
„נייעם פאָלקסבלאַט"
א נייער סענסאַציאָנעל=שפּאַנענדער ראָמאַן
א. נ.
ער און זיינע פרויען
דאָס איז א ראָמאַן פון אמת'ן לעבען.
אַנ'אויסערגעוועהנליכע געשיכטע וועגען א מענשען, וואָס האָט אָנגעהויבען זיין לעבען שטיל, רוהיג און עהרליך, און ווי נאָכדעם האָט דאָס לעבען אָנגעהויבען אַראָפּשטופען דעם מענשען פונ'ם רוהיגען און שטילען וועג. און האָט איהם געשטופּט צום אָפּגרונט, און ער האָט געמוזט דורכגעהן די שבעה מדורי גיהנום.
פּאַראַלעל מיט דעם דאָזיגען מענשנס לעבען זענען מיטגעשלעפּט געוואָרען נאָך לעבענס — רוהיגע און אומרוהיגע — און אַלע האָבען זיי צוזאַמען און בעזונדער געקעמפט מיט זייער ביטערן און גרויזאַמען שיקזאַל, ביז...
דאָס אַלץ בלייבט פאַר אייך איבער צו לייענען.

אגודה'שע „כנסיה מכינה" אין מאריענבאַד

הונדערט דעלעגאַטען פון 14 לענדער

מאַריענבאַד, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
אין דער אַנוועזנהייט פון 100 דעלעגאַטען פון 14 לענדער איז היינט געעפענט געוואָרען די „כנסיה מכינה" פון דער וועלט-„אגודה".

די סעסיע האָט געעפענט דער ריישער רב אהרן לעווין, וועלכער האָט אין אַנהויב מספיד געווען די קדושים, וועלכע זענען געפאַלען אין ארץ-ישראל און געזאָגט, אַז טראָץ אַלע ליידען, וועט ארץ-ישראל בלייבען דאָס לאַנד פון די הייליגע יודישע האָפנונגען.

מיט בעגריסונגען זענען אַרויסגעטרעטען דער סאָכאַטשאָווער רבי, דער גערער רבי, דער סאַדיגור-רער רבי און דער מאָדזשיצער רבי.

דער פרעזעס פון דער וועלט-אַגודה יעקב ראָזענהיים האָט דאַן געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין דער גאַנצער וועלט. ראָזענהיים האָט ערקלעהרט, אַז די „אגודה" נעמט נישט אַנטייל אין דעם יודישען וועלט-קאָנגרעס, וועלכען ער האָט אַנגערופען געפעהרליכע פאַרס. דאַגעגען האָט ער אויסגעדריקט די גרייטקייט פון צוזאַמענאַרבייטען פון דער אָרטאָדאָקסיע מיט אַנדערע אינסטיטוציעס, וועלכע בעאיינפלוסען די עליה קיין ארץ-ישראל.

צום סוף פון דער נעכטיגער זיצונג זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען בעגריסונגס-דעפעשען צום טשעכאָסלאָוואַקישען מלוכה-פרעזידענט פראָפ. מאַסאַריק און צום איצטיגען פרעזידענט בענעש.

בעפרייט 5 סטודענטען

בעשולדיגט אין אויסהאַקען שויבען אין ענדעקישע רעדאַקציעס

וואַרשא, 4 (טעלעפאָניש)
אין שטאָטישען געריכט איז היינט פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען 4 יודישע סטודענטען און איין אוקראַינישען, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען, אַז נאָך די געשעהענישען אויפ'ן אוניווערזיטעט און פּאָליטעכניקום, האָבען זיי אויסגעהאַקט די שויבען אין די רעדאַקציעס פון „א. ב. צ.". דאָס געריכט האָט אַלע בעפרייט.

גען. זאיאָנץ אינספעקטאָר פון לופט-וועזען

וואַרשא, 4. (טעל.) נעכטען האָט דער מלוכה-פּרעזידענט אונטערגעשריבען די נאָמינאַציע פון גען. דר. יוזעף זאיאָנץ אויפ'ן אַמט פון אינספעקטאָר פון לופט-וועזען און פוילען אויפ'ן אָרט פון פאַרשטאָרבענעם גען. אָרליטש-דרעשער.

אינערליכע הלואה פון 250 מיליאָן פּענגאָ אין אונגארן

בודאַפעשט, 4. (ספּ. טעל.) די אונגאַרישער רעגירונג זאָל אין דער נאָהענטסטער צייט אַרויסטרעטען מיט אַ פּראָיעקט פון אַן אינערליכער הלואה אין דער הויך פון 200–250 מיליאָן פּענגאָ.

די איטאַליענער אין געוואָרען הייס אין די פאַרנומענע ערטער אין אַביסיניען

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
די ידיעות, וואָס זענען אָנגעקומען קיין דזשיבוטי בעשטעטיגען אינגאַנצען די ידיעות וועגען אויסברוך פון אויפשטאַנד אין אַביסיניען און וועגען פאַרביסענע קאַמפען אין אַדיס-אַבעבאַ און אפילו אין דער הויפּט-שטאָט אַליין.

די פאַרביסענע קאַמפען האָבען געדויערט בעת גרויסע רעגענס. דאָס איטאַליענישע מיליטער איז נישט געווען בכוח אָפּצוהאַלטען דעם אַנגריף פון די אַביסיניער, וועלכע האָבען אַטאַקירט די שטאָט פון 3 זייטען.

די איטאַליענער האָבען זיך געמוזט צוריקציהען אין דער שטאָט אַריין און ערשט דאָ אויף די גאַסען האָבען זיי איינגעהאַלטען דעם מאַרש פון די אַביסיניער.

די שלאַכט האָט געדויערט גאַנצע 36 שעה.

די איטאַליענער מוזען זיך רעכענען מיט ווייטער-דיגע אַנגריפען אויף אַדיס-אַבעבאַ.

פּאָרט-סאַיד, 4 (ספּ. טעל.)
„רויטער" מעלדעט, אַז נעבען גאָנדאַר איז פאָרגעקומען אַ גרויסע שלאַכט צווישען אַביסינישער און דעם איטאַליענישען מיליטער.

מיט דער אָפּטיילונג פון אַביסיניער, וועלכע האָט אַנגעריפען אַדיס-אַבעבאַ, האָט אַנגעפיהרט דער אַביסינישער דעלעגאַט אין דער פעלקער-ליגע טעקלי האַוואַריאַטע.

פאַרביטערטע קאַמפען אין כינא

נאַנקין, 4 (ספּ. טעל.)
דאָ קומען אָן ידיעות וועגען פאַרביסענע קאַמפען צווישען דעם מיליטער פון דער פּראָווינץ קוואַנג-סי און דעם מיליטער פון קוואַנטונג, וועלכעס שטעהט אין דער זייט פון דער צענטראַל-רעגירונג. 300 טויזענד זעלנער רינגלען איין די ווייטער-דיגע פּראָווינץ, וואַרטענדיג אויף אַ סיגנאַל צו מאַרשירען פאָראויס. סיגעהען אַרום קלאַנגען, אַז דער מאַרשאַל טשאַנג-קיי-שעק זאָל קומען מיט אַן אַעראָפּלאַן קיין קוואַנטונג און פערזענליך איבערנעהמען די אָפּיהרונג איבער'ן מיליטער.

שווערע אויטאָבוס-קאַטאַסטראָפע

1 פּערזאָן דער'הרג'עט, 10 פאַרוואונדעט

וואַרשא, 4 (טעלעפאָניש)
נעבען בלוינע איז פאָרגעקומען אַ שווערע אויטאָ-קאַטאַסטראָפע מיט'ן שאָסע איז געפאָהרען קיין פּעטריקאָוו אַן אויטאָבוס מיט 23 פּאַסאַזשירען. פּלוצלינג איז אָנגעפאָהרען איינער אויף אַ ראָווער, ווען דער שאָפער דאָמבראָווסקי האָט געוואָלט האַמעווען, האָט זיך דער אויטאָבוס אומגעקערט. דער ראָווערוסט סטעפאַן מאַטושעווסקי איז דער-הרג'עט, דער שאָפער און 10 פּאַסאַזשירען זענען פאַרוואונדעט געוואָרען.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 1–2 מיטאָג און פון 4–6.30 אָוונט.

Dr. Różaner
צוריקגעקעהרט

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פאַרשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
זוממ און איבערצייגט אייך!
R.Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

אונזער חשוב'ן עהרע-פרעזעס, פּרנס
ר' גרשון וואָלמאַן זצ"ל'ן טויט פון
זיין אונפאַרגעסליכען פאָטער
שרגא פייוועל הלוי נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל. אין זמן ווען מעהרער געזעלשאַפטליכער אַרבייט זאָל ער אַ טרעסט געפינען:
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
אין נאָמען פון 200 מוהרים קליינהענדלער פון דער חאַלע פּל. קאָשטשעלני 6.
די קאָמיסיע: פּאָטאָצקי מאיר, חיים ניצקי, פּרעצל פייוועל, טאָראָנטשיק לייבל, זילבערמאַן מיכאל, וויערניק הלל, פּוטער סיני.
גם אנו בין המנחמים: נחמן נתן ליפּווין, אהרן הערש אבּאָוויטש, דוד גאָלדמאַן.

Ekspedycja „Kresówka"
Śródmiejska 8, tel. 260-34
טיילט מיט די ג. קונדען, אַז די עקספּעדיציע האָט זיך איבערגעטראָגען אין אַ נייעם פיל-פאַרגרעסערטען לאָקאַל
אויף פּיעטריקאָווער 6, טעל. 260-34
און נעמט אָן סחורות צו עקספּעדירען קיין קאָוועל, לוצק, ראָוונע, בריסק (ביים בוג) און אומגעגענד.
רעעלע און פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
די סחורה ווערט אַסעקורירט און טעגליך אָפּגעשיקט אין אַלע אויבען-אָנגעוויזענע שטעט מיט אויטאָ-לאָדונגען.
פינאַנסיעלע מיטהילף ביים איינקויף. מיט אַכטונג
עקספּעדיציע „Kresówka"
Piotrkowska 6, tel. 260-34:

דאָס קאָנצעסיאָנירטע עקספּעדיציאָנס-הויז
R. SOBOL, Piotrkowska 6, tel. 153-96, 242-70
מאַכט בעקאַנט, אַז פון 1-טען אויגוסט ד. י. האָב איך ערעפענט
נייע אָפּטיילונגען
אין פאָלגענדע שטעט: קאָוועל, לוצק, ראָוונע, בריסק (ביים בוג) און אומגעגענד. וואו ס'ווערט יעדער קוואַנטום סחורה טעגליך פּינקטליך צוגעשטעלט מיט אייגענע לאַסט-אויטאָס.
אַלע סחורות זענען אַסעקורירט אין דער אַסעקוראַציע-געזעלשאַפט „Polonja" לויט דער יעהרליכער פּאָליסע № 30371
פינאַנסיעלע מיטהילף ביים איינקויף. מיט אַכטונג
R. SOBOL עקספּעדיציאָנס-הויז

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פאַרהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגעזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָו.

N. Singer
Zachodnia 36, tel. 229 90
Rutynowany
BUCHALTER-BILANSISTA
prowadzi księgi handlowe wszystk. systemów z gwarancją za uznanie.
Organizuje, Rewiduje. Bilansuje.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַ. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע) פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט
D-ra Sterlinga 22 (Nowa-Targowa) tel. 174-42.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט
זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.
פאַר פרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

לעטשניצע
פאַר ווענעריש-קראַנקע
מענער · שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11–1 און פון 5–7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָו.

DR.
J.Neuman
CHIRURG
צוריקגעקעהרט
Zachodnia 57.

Dr. med.
M.GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12–2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 10–12 בייטאָג.

DR. MED.
L Pikielny
אוראַלאָג-כירורג
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג
צוריקגעקעהרט.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

Starszy Felczer
B JOSKOWICZ
פּולנאָצנאַ 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 8–11 און 4–6 נ"מ
טעגליך פּאָקען-שטעלען מיט פרישע קראָוויאַנקע.

Dr. I.Piechowicz
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פאַרהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
שרודמיעסקאַ 18, טעל. 107-79.
נעמט אָן פון 8–10 פרי און פון 3–7 אָוו

Dr. med. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9–1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. J.LUBICZ
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט.
9 פּאַלוּדניאָוואַ 9
אָרדינירט אויך אין ווישניאָווא-גוראַ ווילא אַגינסקי.

מאָביליזירט 3 יאָהרגענג

דורך דעם רעגירונגס-מיליטער איז באַרצעלאָנא

אויף די פראָנטען — אַהין וויכטיגע ענדערונגען. — מאַלאַגאַ ביי דער רעגירונג. — גרויסע שלאַכט נעבען סאַמאָשערא

די אויפשטענדיגע גענעראַלען מעלדען וועגען בונטען אין רעגירונגס-מיליטער

באַרצעלאָנאַ, 4 (ספּ. טעל.)
דער קאָמיטעט פון דער אַנטי-פאַ-שיסטישער מיליץ האָט מאָביליזירט 3 יאָהרגענג 1903, 1904 און 1905.

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
„רויטער" מעלדעט פון בורגאָס, אַז די פּראָווינץ וויזקיי געפינט זיך אין די הענט פון רעגירונגס-מיליטער. דאָס מיליטער איז פון דאָנען אוועק אויף וויטאָריאַ.

מאַדריד, 4 (ספּ. טעל.)
די מאַדרידער רעגירונג טיילט מיט, אַז דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט פאַרנומען סאַן-ראַפאַעל און טערטיענטע אויף צפון פון שערא גוואַדאַראַמאַ.

באַיאָן, 4 (ספּ. טעל.)
לויט ידיעות פון צפון-פראָנט זענען נישט פאָרגעקומען קיין שום ענדערונגען, די אויפשטענדיגע גרייטען זיך צו אַ גענעראַלען אַנגריף, אויך דאָס רעגירונגס - מיליטער פאַרשטאַרקט זיך אויף די פּאָזיציעס.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
די מלחמה - קאָמוניקאַטען, וועלכע זענען אָנגעקומען פון שפּאַניען אין פאַרלויף פון דער נאַכט, בעווייזט, אַז די סטראַטעגישע סיטואַציע אויפן צפון-פראָנט האָט זיך נישט געענדערט.

אויף דרום זענען די אויפשטענדיגע איבערגעגאַנגען צו אַ גרויסער אָפענסיווע, וועלכע צילט צו פאַרנעהמען מאַלאַגאַ, וועלכע געפינט זיך אין גאַנצען אין די רעגירונגס-הענט.

די דאָזיגע שטאָט געפינט זיך אין גאַנצען אין די הענט פון די קאָמוניסטען. בראש פון דער שטאָט פאַרוואַלטונג האָט זיך געשטעלט דער פּאָרזיצער פון דער קאָמוניסטישער פעדעראַציע. אין דער גאַנצער שטאָט פלאַטערן רויטע פאָהנען. אין פּאָרט שטעהט דער קריגס-פלאָט פון דער רעגירונג, וועלכע בעשטעהט פון עטליכע קריגסשיפען, וועלכע זענען ביז איצט געווען אין די האַנדאַנעלען.

די אויפשטענדיגע געפינען זיך 30 קילאָמעטער פון מאַלאַגאַ. נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען די אָפענסיווע נאָכ'ן בעקומען פאַרשטאַרקונגען פון מאַראָקאָ.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
לויט אינפאָרמאַציעס פון קאָרעספּאָנדענטען, וועלכע געפינען זיך אין שפּאַניען, איז די לאַגע איין גאַנצען אומפאַרענדערט. ס'קומט נאָר צו קליינע צו-זאַמענשטויסען.

די אויפשטענדיגע גריפען אָן סאַן-סעבאַסטיאַן, וועלכע זיי ווילען צוריקנעהמען. זיי באָמבאַרדירען די שטאָט. דער גענ. לאָנאַ האָט ערקלערט, אַז אויב די אויפשטענדיגע וועלען נעהמען סאַן-סעבאַסטיאַן וועלען זיי צוקומען צום וואַסער און ערשט דעמאָלט אַנגריפען מאַדריד.

פון אויפשטענדיגע קוועלען מעלדעט מען, אַז דער גאַרניזאָן פון דער שטאָט קאַסטעלאָן דע לאַפּלאַנאַ האָט זיך צופונטעוועט און צוזאַמען מיט די אָפיצירען איבערגעגאַנגען אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע. די זעלנער זאָלען האָבען אַנטוואָפענט אַלע אַרבייטער - אָרגאַניזאַציעס אין שטאָט.

פון וואַלענציאַ איז אָנגעקומען אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז נעכטען נאָכמיטאָג האָט זיך דאָ אויך צופונטעוועט דאָס מיליטער. די רעגירונג האָט בעזאָלט פונאַנדערלאָזען 2 פיכאָטע-פּולקען און איין קאַוואַלעריע-פּולק.

לויט ידיעות פון אַ פּאַריזער אַגענטור האָט זיך די אָפענסיווע פון רעגירונגס - מיליטער אויף אוויעדאָ איינגעגעבען. דאָס מיליטער איז אַריין אין דער פאָרשטאָט פון אוויעדאָ.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
ווי מיר האָבען שוין איבערגעגעבען האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט צו פאַרמלוכה'שען אַלע צווייגען פון דער אינדוסטריע, וועלכע אַרבייטען פאַר דער אַרמעע. ס'איז נאַציאָנאַליזירט געוואָרען די פאַבריקען פון מעטאַלען, עראָפּלאַנען אַמוניציע, געווערען און פאַנצער - אויטאָס.

די רעגירונג לאַגערט לעבענס-מיטלען.

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
צו עטליכע ערנסטע צוזאַמענשטויסען צווישען רעגירונגס-מיליטער און די אויפשטענדיגע איז גע-קומען אויף דער פּאָרטוגאַלישער גרענעץ.

מאַדריד, 4 (ספּ. טעל.)
נעכטען 5 פאַרטאָגס האָבען די אויפשטענדיגע אַ גנהויבען אַן אַטאַקע אויף די רעגירונגס-פּאָזיציעס נעבען פאַרמאַשטרא. די מיליץ האָט אָנגעהויבען אַ קעגען-אַנגריף, 6 אַ זייגער פאַרנאַכט האָט די שלאַכט נאָך געדויערט. די אויפשטענדיגע זענען אָפּגעשטויסען געוואָרען און איבערגעלאָזען אויפן שלאַכטפעלד 300 טויטע און פאַרוואונדעטע. דאָס רעגירונגס - מיליטער האָט געהאַט 80 טויטע און פאַרוואונדעטע.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
„לאַ זשור" מעלדעט, אַז פראַנצויזישע אַעראָפּלאַנען, וועלכע זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין שפּאַניען, כדי צו קומען צו הילף די פראַנצויזישע בירגער שטעהען איצט אין דינסט פון דער רעגירונגס-אַרמעע.

ליסאַבאָן, 4 (ספּ. טעל.)
לויט אַ ראַדיאָ-חעפעשע פון באַרצעלאָנאַ, זענען נעכטען אין אָוונט אָנגעקומען אין דער שטאָט אַ געוויסע צאָהל דייטש, איטאַליענישע און פראַנצויזישע פּריוויליגע, וועלכע ווילען קעמפען אין דער מיליץ נעגען די אויפשטענדיגע.

גיבראַלטאַר, 4 (ספּ. טעל.)
די ראַדיאָ-סטאַציע אין רעאַלוטאַ גיט איבער, אַז נעכטען נאָכמיטאָג איז אַרויס אויפ'ן ברעג די מאַנשאַפט פון דייטשען קרייצער „דויטשלאַנד".

באַרצעלאָנאַ, 4 (ספּ. טעל.)
סאַנדינאַ קאַטאַלאָניע, דער שעף פון רעגירונגס-לופטוועזען מעלדעט, אַז זיין עסקאַדריע האָט באָמבאַרדירט סאַראַגאָסאַ און אַלע אויפשטענדיגע אָפּטיילונגען פון אַראַגאָנישען פראָנט. די אויפשטענדיגע ציהען זיך לסדר אונטער.

אויפשטענדיגע אַרויסגעשיקט פון שפּאַניען

דעם געוועזענעם שפּאַנישן קרוינפּרינץ

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
דער גענ. שפּאַנישער קרוינפּרינץ זשאַן, וועלכער איז געקומען קיין פּאַמפּעלונאַ, כדי אַריינצוטרעטען אין מיליטער פון די אויפשטענדיגע, איז אויסגעוויזען געוואָרען קיין פראַנקרייך. גענ. מאָלאַ האָט פאַרערדנעט, אַז דער זוהן פון אַלפאָנס דעם 13-טען זאָל אָפּגעשטעלט ווערען צו דער גרענעץ מיט אַלע די, וועלכע האָבען איהם בעגלייט. גענ. מאָלאַ וויל נישט, אַז דער אנטייל פון קרוינפּרינץ נישער געזאַנדטער אין מאַדריד האָט צוגעשיקט אין אויפשטאַנד זאָל אויסגעטייטשט ווערען אויף דעם אופן, אַז די אויפשטענדיגע ווילען נאָכ'ן זיג איינפיהרען אַ מאָנאַרכיע. ווי גענ. מאָלאַ ער-קלעהרט, וועט די פראַגע פון אַ מלוכה-אָרדנונג אין שפּאַניען דעצידירט ווערען ערשט נאָך דעם „ליקווידירען די רויטע רעגירונג" אין שפּאַניען.

ווער העלפט די אויפשטענדיגע?

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
אין דער פראַנצויזישער פּרעסע קומט פאָר אַ שאַרפע פּאָלעמיק וועגען דעם צושטעלען גע-ווערער און עראָפּלאַנען קיין שפּאַניען.

די רעכטע פּרעסע בעשולדיגט די רעגירונג אַז זי טאָלערירט דאָס צושטעלען עראָפּלאַנען און געוועהר פאַר דער שפּאַנישער רעגירונג.

דערויף ענטפערט די לינקע פּרעסע, אַז די רעכטע פּאַרטייען ווערבירען פליהער פאַר גענ. פראַנקאָ'ס אַרמעע און אויך אַז די פירמע „ברע-זשע" שטעלט צו דעם אויפשטענדיגען גענעראַל עראָפּלאַנען.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
דער שפּאַנישער באָמבען-עראָפּלאַן, וועלכער האָט זיך מאָנטאָג אַראָפּגעלאָזען אויף דער פראַנ-צויזישער טעריטאָריע הינטער ביאַריץ, האָט בע-קומען פון דער פראַנצויזישער מאַכט אַנ'ערלויב-ניש צוריקצופליהען קיין סאַן-סעבאַסטיאַן.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
דער סאָציאַליסטישער „פּאָפּולער" גיט איבער, רעוואָלאַציע-ידיעות וועגען דעם, אַז צעהנדליגער איטאַליענישע עראָפּלאַנען פליהען אָפּ צו די אויפ-שטענדיגע אין שפּאַניען.

אַמבאַסאַדאָרען פאַהרען אַרויס פון שפּאַניען

הענדיי, 4 (ספּ. טעל.)
דער ענגלישער אַמבאַסאַדאָר אין מאַדריד טשיילמאַן, צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע וואוינט איצט אין הענדיי. דאָרט געפינען זיך אויך די דיפּלאָמאַטישע פאָרשטעהער פון אַמעריקאַ, דייטש-לאַנד, איטאַליען, אַרגענטינאַ, נאָרוועגיען און טשע-כיען. זיי אַלע וואַרטען אויף אינסטרוקציעס פון זייערע רעגירונגען.

קאָפּענהאַגען, 4 (ספּ. טעל.)
די דענישע צייטונגען מעלדען, אַז דער דע-נישער געזאַנדטער אין מאַדריד האָט צוגעשיקט אַ דעפּעשע צו דער דענישער רעגירונג, אַז נאָכ-טען איז ער אַרויסגערופען געוואָרען צום שפּאַ-נישען אויסערן-מיניסטעריום, וואו מ'האָט איהם ערקלעהרט, אַז דאָס מיניסטעריום נעהמט נישט קיין שום פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר די אויסלענדער, וועלכע געפינען זיך אין מאַדריד. ווער ס'וויל בלייבען אין מאַדריד, טוט דאָס אויף זיין אייגענער אחריות.

די גרויסע אַקציע פון פראַנקרייך

נישט צו דערלאָזען דאָס אַריינמישען זיך אין די שפּאַנישע ענינים

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
דער ענגלישער ענטפער אויף דער פראַנצויזישער נאָטע וועגען דעם פאָרשלאַג זיך נישט צו מישען אין שפּאַנישען בירגער-קריג, איז איבער-געגעבען געוואָרען דעם פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן. די בריטישע רעגירונג נעהמט זעהר גינסטיג אויף די פראַנצויזישע איניציאַטיווע און דריקט אויס איהר הסכם.

בערלין, 4 (ספּ. טעל.)
דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר פּאָנסע איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם דייטשען אוי-סערן-מיניסטער נויראַט.

דער וויזיט איז געווען געווידמעט דער דעקלאַ-ראַציע וועגען נישט אַריינמישען זיך אין די שפּאַ-נישע ענינים. די פּרעסע גיט נישט קיין שום אינ-פאָרמאַציע וועגען דעם דאָזיגען וויזיט.

וועגען דעם ענין שרייבט די דייטשע פּרעסע, אַז פראַנקרייך האָט דעם פאָרשלאַג געמאַכט צוליב דעם, ווייל פראַנקרייך האָט מורא, אַז איטאַליען זאָל נישט שאַפירען פראַנקרייך אין מאַראָקאָ, וואו גענ. פראַנקאָ וויל מאַכן טעריטאָריאַלע קאָנצעסיעס איטאַליען פאַר דער הילף, וואָס ער וועט בעקומען.

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
אין ענגלישען ענטפער אויף דעם פראַנצוי-זישען פאָרשלאַג לעגט ענגלאַנד פאָר: 1) פעסט-צושטעלען צוזאַמען מיט איטאַליען די שטעלונג פון 3 מלוכות: ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַל-יען, 2) וענדען זיך אויך צו דייטשלאַנד און פּאָר-טוגאַל און צו אַנדערע פאַראינטערעסירטע מלוכות, אַז זיי זאָלען אָננעהמען די זעלבע שטעלונג וואָס די 3 מלוכות, נישט צו מישען זיך אין שפּאַניען. צוי-שען די פאַראינטערעסירטע מלוכות מיינט מען רוסלאַנד, בעלגיען, טשעכיען און פּוילען.

דער נאָטען-אויסטויש צווישען פּוילען און דייטשלאַנד

וועגען אינצידענט מיט דער מאַנשאַפט פון „לייפּציג"

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)
הגם ס'זענען נאָך נישט פאַרעפענטליכט גע-וואָרען די טעקסטען פון נאָטען-אויסטויש צווישען פּוילען און דייטשלאַנד אין זייער אינהאַלט שוין בעקאַנט, ווי בעקאַנט האָט זיך פּוילען געווענדעט צו דייטשלאַנד מיט אַ פראַגע וועגען אינצידענט וועלכער איז פאָרגעקומען מיט די אָפיצירען פון דער שיף „לייפּציג" וועלכע האָבען נישט וויזיטירט דעם הויך-קאָמיסאַר פון דער פעלקער-ליגע לעסטער די פּוילישע נאָטע האָט בעמערקט, אַז די ווענדונג ווערט געמאַכט אויפן אויפטראג פון דער פעלקער-ליגע.

דייטשלאַנד האָט געענטפערט, אַז די אָפי-צירען פון „לייפּציג" האָבען בעקומען אַזאַ בעפעהל פון דער פלאָט-אָנפיהרונג. און דאָס צוליב דעם, ווייל אין יאָהר 1935 האָבען די אָפיצירען פון קריגס-פלאָט ביי אַזאַ אויפנאַהמע געמוזט זיצען מיט די פאָרשטעהער פון די דאַנציגער אָפּאָזיציאָ-נעלע פּאַרטייען, וועלכע האָבען בעליידיגט היט-לער'ן. די דאָזיגע נאָטע איז גענומען געוואָרען צו קענטניס.

לעצטע דעפּעשען

ווין, 4 (ספּ. טעל.) אין ווין האָט זיך היינט געעפענט דער פירטער אינטערנאַציאָנאַלער דענטיסטען-קאָנגרעס.

בערלין, 4 (ספּ. טעל.) דאָ זענען אָנ-געקומען די 2 עלטסטע זיהן פון מוסאָליני'ן ווי-טאָריאָ און ברונאָ.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.) דער סענאַט האָט איינשטימיג אָנגענומען מיט 284 שטימען דעם פּלאַן פון די עפענטליכע אַרבייטען אויף אַ סומע פון 20 מיליאַרד פראַנק. 4 מיליאַרד פראַנק דאַרף נאָך אויסגעגעבען ווערען דאָס היינטיגע יאָהר.

זעעפעלד, 4 (ספּ. טעל.) היינט איז אַן אויטאָבוס, וועלכער איז געפיהרט געוואָרען דורך דער באַראָנין, נויראַט, אַ שוועגערין פון אויסערן-מיניסטער, אַרונטערגעפאַלען אונטער אַ צוג. די מוטער פון פרוי נויראַט איז דערהרג'עט געוואָרען, די באַראָנין אַליין, איהר טאָכטער און איהר זוהן זענען שווער פאַרוואונדעט געוואָרען.

אַרעסטירט 3 ענדעקעס

פאַר אַנטי-יודישע געשעהענישען אין וואָווער

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)
אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַנטי-יודישע געשעהענישען אין וואָווער זענען אַרעסטירט געוואָרען 3 מיטגלידער פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע. די פאַרטיידיגער האָבען זיך געווענדעט צום געריכט וועגען בעפרייען די אַרעסטירטע אויף קויציע. די ווענדונג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

36-שעה'דיגע אַרבייטס-וואָך

פאָדערן די קוילען-גרובען-אַרבייטער

פּראַג, 4 (ספּ. טעל.)
דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון די קוי-לען-גרובען-אַרבייטער, אין וועלכען ס'נעמען אַנ-טייל פאָרשטעהער פון 10 מלוכות, האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון דער פראַנצויזישער דעלעגאַציע וועלכער פאָרלאַנגט איינצופיהרען אַ 6-שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג און אַ 36-שעה'דיגע אַרבייטס-וואָך אין די קוילען-גרובען.

אַרום די פּראָבלעמען

פון דער יודישער אויסוואַנדערונג פון דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א) דער פּלאַן פון דעם אַמע-ריקאַנער קאָנגרעסמאַן דר. ווילליאַם סיראָוויטש צו קאָלאָניזירען אין קובאַ 200,000 דייטשע יודען, ווערט אין די יודישע קרייזען און דורך דער גאַנ-צער יודישער פּרעסע אין דייטשלאַנד בעצייכענט אַלס אויסזיכטסלאָזע און אונפאַראַנטוואָרטליכע פּאַנ-טאַזיע. אין דעם לעצטען נומער פון אָרגאַן פון דעם יודישען פראָנט-זעלנער-פאַרבאַנד „שילד" איז ערשינען אַנ'ערקלערונג פון פּאָרזיצער פון דעם פאַרבאַנד דר. לעוועשטיין, וועלכער זאָגט זיך אַרויס פאַר גרופּען-זידלונג אין די לענדער מזבר-לים אַלס די בעסערע פאָרם פון אויסוואַנדערונג. די יודישע פראָנט זעלנער פון דייטשלאַנד ווילען דערביי גע-ניסען פון דער אונטערשטיצונג פון די יודישער פראָנט-זעלנער אין די ענטשפּרעכענדע לענדער.

אויספלוגען קיין
יוגאָסלאַוויען,
בולגאַריען,
רומעניען
די אָנטיילנעהמער האָבען דאָס רעכט אַרויסצופיהרען ביז 1000 זל.
אינדיווידועלע און גרופּען = רייזעס.
אויספלוג קיין גדיניע
דעם 13—16 אויגוסט.
איינשרייבונגען נעמט אָן
„אָרבּיס" פּיעטריק. 18,
טעל. 249-33 און 249-40.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוואַכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פ'ן פּסיכאָ - אַנאַליז
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און חגאות פון 9—12

פראגע פון יוד. און פוילישער עמיגראציע

די פראגע פון יודישער עמיגראציע אין לענדער פון דרום - אמעריקע ווערט איצט אויף א גאנץ ערנסטען אופן ארויסגערוקט דורך די פוילישע אפיציעלע קרייזען אין א האלב - אפיציעלער פארם. דערביי ווייזט אויס, אז מ'מיינט דא נישט אזוי דעם יודענס טובה, נאר מ'האלט דעם יודען פאר אנ'אטוט, כדי צו בעגרינדען און פערשטארקען די פאסטולאטען פאר דער אייגענער טובה.

געשעהן איז עס אזוי ארום :

אין זשענעווע האט די אינטערנאציאנאלע ארבייט - קאנפערענץ, אויף איהר לעצטער סעסיע, אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט, אז דער פעלקערבונד זאל געפינען א בעפרידיגענדע און לעצטגילטיגע לעזונג פון דער פראבלעם פון די דייטשע פליטים (נישט דווקא יודען).

די רעזאלוציע איז מאטיווירט געווארען דערמיט, וואס די אנטלאפענע פון דייטשלאנד האבען אין די איינוואנדערונגס - לענדער פון זייער אמאליגער היים, ארויסגערופען פלאנמערנישען און שוועריגקייטען אויף די ארבייטס מערק, מוז מען דעריבער פאר זיי געפינען אנדערע, מעהר בעקוועמע היימען, אין ווייטע לענדער.

פראקטיש בעט די קאנפערענץ די פערשידענע רעגירונגען וואס זענען אנגעשלאסען אן דעם פעלקער - בונד זיי זאלן געבען אינסטרוקציעס דעם אינטערנאציאנאלען ארבייטס- אמט ביים פעלקער - בונד, ער זאל אננעהמען די נויטיגע שריט, אז אויף דער פ״ב - סעסיע פון 1936 זאל די אנגעווייטאגטע פראבלעם בעהאנדעלט ווערען.

און אט אין שייכות מיט דער דאזיגער רעזאלוציע האט די פוילישע דעלעגאציע ביים פעלקער-בונד בעשלאסען, נישט אדורכלאזען די געלעגענהייט און פאדערען ביים פעלקער - בונד אויך פאר פוילען מעגליכקייטען פון אימיגראציע אין יענע לענדער

אבער א מלוכה קען זיך נישט בענוגענען מיט סתם אימיגראציע, זי מוז האבען פאר איהר איבעריגע בעפעלקערונג א קאלאניע און דאס וועט טאקע פוילען פאדערען.

דאס איז, אגב, נישט די איינציגע געלעגענהייט. אין דער קומענדיגער קאנפערענץ פון די פינף לאקארנא - מלוכות האט אויך דייטשלאנד בדעה ארויסצוטרעטען מיט א פאדערונג וועגען קאלאניעס, מוסאליני ווידער האט זיך זיין קאלאניע אליין גענומען אין אביסיניען, איז טאקע איצט אוודאי די פאסיגסטע צייט פאר פוילען ארויסצורוקען די דאזיגע פראבלעם.

היות אבער פוילען האט אין איהר אלטער געשיכטע נישט פערמאגט קיין קאלאניעס, און ביי איהר איצטיגער אויפלעבונג, אין ווערסאיל, איז וועגען דעם קיין רייד נישט געווען, דעריבער איז זעהר בעקוועם אריינצופלעכטען אינם דאזיגען פאסטולאט אויך די יודען-נויט.

די פערשארפטקייט פון דער יודען - פראבלעם אין פוילען איז גאנץ גענוג בעקאנט אין די קרייזען פונם פעלקער - בונד, און הגם ס'איז נאך ביז-איצט קיינמאל אפיציעל נישט צונויפגעשפאנט געווארען די פראגע פון פוילישען יודענטום מיט דער פראגע פון דייטשען יודענטום, הגם די פוילישע מאסגעבענדע קרייזען וואלטען זיך געפיהלט שטארק בעליידיגט, ווען עמיץ זאל פרובען אינם דאזיגען פרט דערמאנען פוילען און דייטשלאנד בנשימה אחת, פונדעסטוועגען אז ס'איז נויטיג צוליב פאליטיק פערבויגט מען די חרפה און מ'וועט טענה'ן, אז בעת מ'זארגט פאר די יודען פון דייטשלאנד, טאר מען נישט פערגעסען אויך די יודען פון פוילען, און בלויז צוליב זיי אליין וואלט מען געמעגט מזכה זיין פוילען מיט א טעריטאריע פאר עמיגראציע און קאלאניזאציע, בפרט אז ס'זענען פאראן אויך מיליאנען „איבעריגע' פאליאקען נישט יודען, וואס מוזען פערלאזען זייער היים און זוכען ארבייט אין דער פרעמד.

קענען מיר זיך פארשטעלען, אז פון אט דער רעזאלוציע ביז א וועלכער ס'איז פראקטישער פערווירקליכונג איז א סך ווייטער, ווי פון „וכך היה אומר" ביז „וכך היה מונה". דער ארבייטס-אמט ביים פעלקער-בונד וועט אוודאי די זאך נישט פערציהען. מעגליך אז אויך דער פעלקער-בונד גופא וועט אויף זיין סעסיע אננעהמען א וועלכע ס'איז רעזאלוציע און איבערגעבען א קאמיסיע. אבער וואו נעהמט מען די טעריטאריע און וואו קריגט מען זיך אריבער אין די מיליאנען, אין יענער פערהוילענער גן-עדן-לאנד ?

בפרט אז יודען גופא וועלען זיך צו דער פראגע בעציהען נישט בלויז פאסיוו, נאר פשוט נעגאטיוו, אלץ, וואס איז ביי יודען ריהרעוודיג, אקטיוו, שעפעריש, איז איבער די שפיצען פון די האר פערזונקען אין דעם ארץ - ישראל פראבלעם, וועלכען איז איצט בעזונדער פערשארפט און פאדערט אומגעהויערע אנשטרענגונגען פאר איהר לעזונג, די דאזיגע עלעמענטען, וואס זענען דער הייוען פונם יודענטום, האבען אפגעווארפען דעם זאנגווילישען טעריטאריאליזם, דעם דובנאווישען גלות - נאציאנאליזם, זיי קלעפען זיך נישט איצט צו דער פריילאנד - בעוועגונג און ווארפען אפ פון זיך די בירא - בידזשאן-האפענונגען, — א חוץ דער ציוניסטישער לעזונג עקזיסטירט פאר זיי נישט קיין שום פתרון פאר דער יודישער פראבלעם.

וועלען זיי מסתם אויך דעם דאזיגען פלאן פער'חוזק'ן נאך אין זיין זוימען.

פונדעסטוועגען קען מען פעסטשטעלען, אז ס'בעוועגט זיך. אויב דער יוד איז אריינגעפלאכטען אין א פוילישען פאליטישען ענין און ווען געגען דעם שרייבט מען שוין אין אפיציעלע קאמוניקאטען און מ'רעדט שוין אויך אין ראדיא וועט דער ענין פריהער אדער שפעטער שוין ווערען אקטואליזירט און אקטיוויזירט.

מיר דארפען בלויז דערמאהנען השכם ודבר אז נישט מיט עמיגראציע אליין קען מען אפפטרן די יודישע פראגע, אז נישט בלויז ביים ארויספאהרען, נאר אויך דא אויפן ארט זענען מיר און מוזען מיר בלייבען אריינגעפלאכטען אין די פוילישע פאליטישע אינטערעסען.

אבער דעם עצם - פראיעקט פון די סאנאציע קרייזען טארען מיר נישט פערגלייכען מיטן ענדעקישען אויסראטונג - אנטיסעמיטיזם, נאר מיר מוזען שטיין אויף דער וואך און דאס פאזיטיווע אין איהם אקצעפטירען.

פ. ק.

דער „טשאס" וועגען גרינבוים'ס רעפעראט פאר דער פוילישער פרעסע

די גאנצע פוילישע פרעסע רעדט ברייט ארום די פרעסע - קאנפערענץ וואס איז פארגעקומען מיט דעם אנטייל פון יצחק גרינבוים אין ווארשע און אויף וועלכער ער האט ארומגערעדט די פאליטישע לאגע פון די יודען אין גלות און אויך אין פוילען.

בכלל גענומען איז די פוילישער פרעסע. אפילו די ענדעקישע דאסמאל צופרידען פון גרינבוים'ס אויסערונגען וועגען דעם יודישען פראבלעם אין פוילען. אויך דער נעכטיגער „טשאס" ווידמעט גרינבוים'ס רעפעראט א ספעציעלען ארטיקעל און מאכט דערביי א זעהר כאראקטעריסטישען אויספיהר.

די ציישונג ציטירט קודם-כל גרינבוים'ס ערקלערונג וועגען דער „גאפיליטאציע פון סטראגאן" און וועגען דעם אז דער פראצעס פון אריינדריגען פון פויער אין האנדעל איז „א גרויסע און ברייטע בעוועגונג" דאן ציטירט די ציישונג ווייטער די פאלעמיק מיט דעם יודישען זשורנאליסט און פרעגט גרינבוים וואטער, אז די יודישע פראגע אין פוילען וואלט אויך נישט לייכטער געווארען „דורך א פוילישער סאציאליסטישער רעוואלוציע". אז דאן וואלט נאך די לאגע פון די יודען געווען א ערגערע. אז ווען די סאוויעטען וואלטען עפענען זייערע גרענעצען וואלטען מיליאנען יודען אנטלאפען פון סאוויעטישען גן-עדן. אז אין דייטשלאנד איז וואס אנ'אומת געווען איין פראצענט יודען : אבער ער איז געווען אזוי קאנצענטרירט אין דער פרעסע, פרייע פראפעסיעס, באנקוועזען, אז ער האט דארט געבילדעט א איבערפלוס, א בעדייטענדען העכערען, ווי איין פראצענט, א איבערפלוס, וואס האט רעציהירט וועגען דעם אנטיסעמיטישען פראצעס. און צום סוף האט ער נאך אמאל פעסטגעשטעלט אז דער דראנג צום האנדעל אין דער פוילישער געזעלשאפט איז א בעוועגונג, וואס זיין נאטירליכקייט קען מען נישט לייקענען, און מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען.

און דאן נעהמט די „טשאס" איבער צו די אייגענע בעטראכטונגען און שרייבט :

„רעפעראט גרינבוים האט זיין געשיכטע. דאס איז געווען איינער פון די אממייסטען געהערטע און בעקאנטע יודישע פיהרער אין פוילען. דאס איז אויך געווען א פאליטיקער, א אויסגעשפראכען ליגקער, וועלכער האט נישט גערן עפעס אנערקענט די נאציאנאלע בעוועגונגען. און ענדליך איז אויך גרינבוים נישט געווען קיין שונא פון דער יודישער עקזיסטענץ אין אנדערע לענדער און א קאמפראמיסלאזער ענטוזיאסט פון פאלעסטינא ! שטעהענדיג אויף די אנטיפאדען פון זשאבאטינסקי, האט גרינבוים אפשר ווי קיינער מעהר געקעמפט פאר דער פולער גלייכבערעכטיגונג פון די יודישע מאסען, פאר א פרייע רעליגיעזע - קולטורעל - נאציאנאלע אויטאנאמיע. אין די יאהרען 1913—1925 איז נישט קיין אנדערער ווי ער געשטאנען אין דער שפיץ פון דער אקציע וואס איז געפיהרט געווארען סיי אין פאריז ווי אויך אין לאנדאן וועגען אוננאטירליך ברייטע זעלבסטפערוואלטונגס רעכט פון די יודען אין קומענדיגען פוילען, די דאזיגע רעכט וועלכע מען האט עטוואס פריהער פארמולירט אלס „יודעאפאלאניען", און דאס נאך נישט אין די ענדעקישע ספערען, נאר אין די יודישע. ווען די דאזיגע פאסטולאטען זענען אין סיים אפגעווארפען געווארען, האט ער געווארפען דעם אויסרוף, וועלכער האט ארויסגערופען א טומעל און איז זעהר אויסגענוצט געווארען דורך די אנטיסעמיטען — „איר דעם מאמענט האט איהר פערלוירען — האט גרינבוים אויסגערופען, נאכדעם ווי די אפשטימונג איז אייך געפאלען נישט ווי ער האט געוואלט — ווילנא, מינסק און מזרח-גאליציען". אין דעם אויסרוף איז אפשר נישט געווען בלויז קיין דראהונג. עס איז געווען די איבערצייגונג, אז דער יודישער עלעמענט אויף די קרעסען קען דורך זיין שטעלונג האבען א איינפלוס אויפן פאליטישען גורל פון די טעריטאריעס ארום וועלכע עס האט זיך דאן געפיהרט א מלחמה, און דאס געבען די יודען א פרייע אויטאנאמיע וואלט אפשר געווען פאר די יודען אויף די קרעסען א לעזונג. אבער דאך האט זיך דאס. גרינבוים שוין דאן פארמולירונגען פון א דייטליכען אוועקשטעלען די פראגע.

היינט. גרינבוים איז יעדענפאלס געווען א מענש פון גרויסע פעהיגקייטען, און א לאגישער מענש. ער איז ענדליך געווען א מענש, וועלכער האט זייטע געדאנקען ארויסגעזאגט ביז צום סוף. אמאל איז ער געווען א אנהענגער פון א פויליש - יודיש צוזאמענלעבען, פון א נאציאנאלען דואליזם, אויב נישט פעדעראציע. די דאזיגע פלענער זענען לויט זיין מיינונג ארודכגעפאלען. דער פיהרער פון די יודישע מאסען האט צוליב דעם געזוכט א נייעם אויסגאנג, און האט אזא אויסגאנג געפינען. אליין ארבייט ער אין פאלעסטינע און די לאגע פון די יודישע מאסען אין פוילען בעטראכט ער איצט נישט פון ווארשאווער שטאנדפונקט, נאר פון דער אלגעמיינער אינטערנאציאנאלער לאגע. דער ווארשאווער פארטיקולאר איז אן אנ'אנהענגער מיינונג ווי ער, אין ווארשא מיינט, אז ווען דער פאלקס - פראנט זאל קומען צו דער מאכט אין פוילען וואלט די רעגירונג ארונטערגעפאלען אונטער דער השפעה פון פאריז, עס וואלט געקומען צו א הסכם מיטן איצטיגען רוסלאנד, וואלט פון פוילען אפשר געמאכט א געוועהר ארויסצוווארפען דעם פער-האסטען היטלער, וואלט צוריקגעזעצט נישט נאר די ענדעקעס, נאר אויך ווייטאסען, אז דאן וואלט עמיגרירט דער פויער, און דער חלום פון 1918 וועגען א צוזאמענלעבען וואלט אפשר געווארען מעגליך. אזוי טראכטען אבער שוין נישט יענע יונגע יודען, וועגען וועלכע עס שרייבט די ענדעקישע „פראסטא ז'מאסטו". און אזוי טראכט נישט איינער פון די בעדייטענדסטע אנפיהרער פון די יודישע מאסען אין פוילען, יצחק גרינבוים. די מיינונג וואס ער פארמולירט קלינגט אידענטיש מיט דער מיינונג פון מענשען, וועלכע מען וואלט פאר דעמזעלבען בעצייכענט אין יעדען אנדערען פאל, אלס אנטיסעמיטען..."

ערנסטע אינטערנאציאנאלע לאגע צוליב די געשעהענישען אין שפאניען

וואס שרייבט די פראנצויזישע פרעסע

די פראנצויזישע ציישונג „עקא דע פאריז" פערגלייכט זיך מיט די אינטערנאציאנאלע פאלגען פון די געשעהענישען אין שפאניען. זי זעהט די דאזיגע פאלגען מיט דעם אומפערמיידליכען ערנסט, אז א מאליענס אפענע אינטערווענץ קען שוין איצט נישט פערשוויגען ווערען. די ציישונג שטעלט פעסט, אז איטאליענס אינטערווענץ האט שוין אנגענומען א גרויסען מאסשטאב. די ציישונג דערמאהנט אן דעם אפמאך צווישען פרימא דע ריווערא און מוסאליני אין יאהר 1926 און טיילט מיט וועגען איינעם געהיימע פראיעקט וועגען דער רייזע פון גענעראל סאנכורא קיין בערלין — דער דאזיגער שפאנישער מיליטער אטאשע האט איהם ארומגעפיהרט אין די אלע מיליטערישע געוועהר פאבריקען — זי שטעלט פעסט, אז די שפאנישע אויפשטענדיגע האבען א קאנטא אין א האמבורגער באנק און דערמאהנט אז פארטוגאל האט ערלויבט דעם דאזיגען גענעראל ארויסצופאהרען קיין שפאניען בכדי זיך צו שטעלען אין דער שפיץ פון די אויפשטענדיגע ארמעען. און דאן מאכט די ציישונג פאלגענדען אויספיהר :

„צוליב די דאזיגע פאקטען, איז די פראנצויזישע רעגירונג געווען געצוואונגען צו ליפערן געוועהר פאר דער מאדרידער רעגירונג, אלס א לעגאלער רעגירונג, וועלכע מען קען ערטיילען הילף נישט פערלעצענדיג דערביי דאס אינטערנאציאנאלע פעלקער-רעכט אבער עס זעהט אויס אז זי האט זיך אפגעזאגט פון איהר פלאן. ווי עס זעהט אויס געפינט זיך די שפאנישע רעגירונג אין א געפעהרליכע לאגע און איז בעדראהט. זי שטעהט אונטער דער השפעה פון פאלקספראנט-קאמיטעטען. ווען אפילו די רעגירונג זאל זיגען, צי וועט זי אבער זיין בכוח צו פערטיידיגען די בעלעארישע אינזלען אדער מאראקא געגען א דריטען אדער זייערע שותפים ? די פראנצויזישע רעגירונג האט זיך בעמיהט אז עס זאל אפגעגעבען ווערען א געמיינזאמע ענגליש - פראנצויזיש - איטאליענישע ערקלערונג, אז די דריי גרויסע מלוכות פערפליכטען זיך צו א נעוטראליטעט. אין לעצטען מאמענט איז אבער דאס נישט געלונגען צוליב דעם ענגלישען אויסערן מיניסטעריום. ענגלאנד וויל נישט אז די דאזיגע ערקלערונג זאל אנטהאלטען די קלענסטע פערפליכטונג, אז דער וואס וועט נישט האלטען די פערפליכטונג זאל דערצו געצוואונגען ווערען מיט געוואלד, א חוץ דעם האט ענגלאנד פארגעלעגט אז אויך ראטען-פערבאנד זאל צוגעצויגען ווערען צו דער דאזיגער ערקלערונג. צי וויסט זיך אבער אויך מוסאליני וועלכער האט זיך עפענטליך קאמפראמיטירט זיך צוריקהאלטען ? די פראנצויזישע וואכזאמקייט מוז בעזונדערס שטארק אכטונג געבען, אז עס זאל נישט איגנארירט ווערען דאס גלייכגעוויכט אויפן מיטעלענדישען ים. גענעראל פראנקא — פאר דעם דארף מען מורא האבען — האט נישט אפגעהיטען אלע קלויזולען פון שפאניש - פראנצויזישען אפמאך, פון 27 נאוועמבער 1927. די שפאנישע פערפליכטונגען פון דאזיגען אפמאך קענען נישט געבראכען ווערען בעת אין דעם מערבדיגען טייל פון מיטעלענדישען ים זענען ענטשטאנען די דאזיגע שוועריגקייטען האבען דייטשלאנד און איטאליען פליצלונג ערקלערט זייער גרייטקייט זיך צו בעטייליגען אין דער קאנפערענץ פון די לאקארנא מלוכות. איז דאס צוזאמענטרעפען פון די ביידע פאקטען נאר א צופאל ? אדער אפשר וויל מען דערמיט ענגלאנד, וועלכע איז בעזארגט צוליב איהר מאכט שטעלונג אויפן מיטעלענדישען ים צווינגען אזוי ארום צו נאכגיביגקייט".

אויך דער „טאן" איז שטארק בעאונרוהיגט צוליב דער געשאפענער לאגע. די ציישונג שרייבט :

„מען קען נישט בעהאלטען אז די לאגע וואס האט זיך געשאפען צוליבן שפאנישען קריזיס איז זעהר ערנסט : ענליכעס האט מען נישט איבערלעבט זייט נאך דער גרויסער וועלטמלחמה. דער אינטערווענט מיט איטאליענישע אעראפלאנען וועלכע זענען געפלויגען קיין מאראקא בעווייזט קלאר, וואס פאר א געפאהר עס דראהט אונז. ביז איצט האט נאך רוים נישט אויפגעהערט צו פערזיכערן אין זיין נייטראליטעט. דאס פאשיסטישע איטאליען האט אפיציעל ערקלערט, אז עס האט נישט בחנה אויפצוהויבען די פראגע וועגען פאליטישע חידושים אין אינטערנאציאנאלען מאסשטאב, אז לויט איהר מיינונג דארף יעדעס פאלק מיט אייגענע כוחות איינארדנען זיין גורל. לויט דער מיינונג פון רוים איז נישט דערלאזבאר קיין אריינמישונג פון א אויסלענדישער מלוכה אין פאליטישען און סאציאלען לעבען פון אנ'אנדערער מלוכה".

„ווישע סיו פארטו" שילדערט די שטימונג פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג :

„ענגלאנד בעציהט זיך מיט דעם גרעסטען פארדראס צו גאנץ אייראפע. פאר דעם גרעסטען רוב ענגלענדער איז דער קאנטינענט שטענדיג געווען און איז עס נאך איצט איין גרויסער כאאס און אומארדנונג. א סך פראנצויזען האבען טעות אויב זיי מיינען אז די ענגלענדער האבען פערלוירען דאס געפיהל פון אינזעל אייזאלירטער און דער נוצען וואס קומט דערפון ארויס. עס איז גענוג צו וואוינען אין ענגלאנד בכדי זיך אין דעם צו איבערצייגען...

די שפאנישע געשעהענישען האבען א איבעריגען מאל איבערצייגט די ענגלענדער וועגען דעם אייראפעאישען כאאס. די בילדער פון בירגער-קריג פערנעהמען א אנגעזעהענעם ארט אויף די עקראנען פון די קינעמאטאגראפען און אויף די זייטען פון די פערשפרייטעסטע ציישונגען. די דעפעשען מיט די בעשרייבונגען פון די שרפות און דערשיסונגען טוישען זיך מיט די דערצעהלונגען פון די טוריסטען וואס זענען קוים אנטלאפען מיטן לעבען.

דאס שאפט א שטימונג וואס איז פיינדליך נישט אזוי צו דעם אדער צו יענעם צד, נאר גיכער צו אייראפע בכלל.

וואס שייך דער ענגלישער רעגירונג בעמיהט זי זיך צו האלטען איבער די דאזיגע טענדענצען. ביז איצט איז נישט פעסטגעשטעלט פריוואטע פירמען ארום צופיהרען געוועהר, הגם די מאכט האט די מעגליכקייט צו קאנטראלירען דעם דאזיגען האנדעל. צוליב דעם וואס ביז אין דער פערגאנגענער וואך איז אין די קאמפעטענטע אמטען נאך נישט אנגעקומען קיין איין ווענדונג וועגען ערלויבניש ארויסצופיהרען געוועהר, האלט די רעגירונג הערווייל נישט פאר נויטיג אנצונעהמען וועלכע עס שריט געגען דער מעגליכקייט צו פערזעהען די פיינדליכע צדדים אין שפאניען מיט ענגליש געוועהר".

„טיימס" וועגען די נייע רעפרעסיעס

לגבי דייטשע יודען און פערערגערטע לאגע אין דייטשלאנד

לאנדאן (יט"א) „טיימס" טיילט מיט פון בערלין, אז די פראקטיק פון צונעהמען ביי יודען די פעסער, וואס איז ביז-איצט אנגעווענדעט געווארען אין בייערן, כדי זיי זאלען נישט קענען ארויספאהרען קיין אויסלאנד, ווערט איצט פערשפרייט אויף גאנץ דייטשלאנד. „טיימס" קאמענטירט די דאזיגע פעראָרדנונג אין דעם זין, אז די נאציס שטרעבען נישט צו דערלאזען דעם אפפלוס פון קאפיטאל און האלטען אויך גאר נישט געוואונשען, אז אין אויסלאנד זאלען אריינדרינגען ידיעות וועגען דער פערערגערטער לאגע אין דייטשלאנד.

יודען און גריכען פערבאטען צו וואוינען ביי די דארדאנעלען ?

אטען (יט"א) די ציישונג „פראגרעס" טיילט מיט, אז די טערקישע רעגירונג וועט נישט ערלויבען יודען און גריכען צו וואוינען אויף דעם ביז-איצט דעמיליטאריזירטען שטח ביי די דארדאנעלען, וועלכער איז לעצטענס בעזעצט געווארען דורך טערקישען מיליטער.

דריי=פערטעל פון אלע יודישע קינדער אין אמעריקא בעקומען נישט קיין יודישע ערציהונג

רעדט איהר מיט די וועלכע שטעהען ביים סאמע רודער פון יודישער ערציהונג דא אין לאנד, מיט מענשען וועלכע האבען אפגעגעבען כמעט זייער גאנץ לעבען דער פארמירונג פון די נשמות פון דער יוגענד, מענשען אידעאליסטען און יודישע פאטריאטען — אין דעם פראגרעסיווען זין פון דעם ווארט — דערזעהט איהר פאר זיך דעם פראבלעם פון יודישער ערציהונג אין איהר גאנצער אומפאסונג, אין איהר גאנצער שווערקייט, און, נישט־ווילענדיג, כאפען אייך ארום ספקות, שרעק און זארג.

דער היינטיגער דור, איז קודם כל צוטיילט איבער דעם עצם פון דער פראגע זעלבסט, איבער דעם וואס אזוינס יודישקייט איז, ביי איין טייל יודען איז יודישקייט די שול, די ספר־תורה, די תרי"ג מצוות. ביי אן אנדער טייל איז יודישקייט די ליבע צו ארץ־ישראל, דער גלויבען אז דאס יודישע לעבען וועט בעקומען א תיקון דארט, פון וואנען ער האט מיט עטליכע טויזענד יאהר צוריק ארויסגעקוואלט. א דריטער טייל איז איבערצייגט, אז יודישקייט איז דאס זעלבע וואס יודישע קולטור, יודיש וויסען, יודיש שאפען, א פערטער טייל פערשטעהט אז דאס יודישע פאלק האט פאר זיך די מסיע פון ברענגען און פערשפרייטען דעם געדאנק פון פערברידערונג צווישען פעלקער, פון פרידען און יושר. א פינפטער טייל מיינט, אז די בעפרייאונג פון די פערשקלאפטע און עקספלואטירטע, די אפשאפונג פון רייכטום און ארימקייט — דאס איז די ארבייט, דאס דארף זיין דער אידעאל פון דעם נייעם דור. א זעקסטער —

קען מען אבער ארומנעמען די אלע מינים יודישקייט וואס האבען פערכאפט גרויסע שיכטען פון יודישען פאלק? וויפיל קלאסען, וויפיל פאליטישע גרופירונגען, וויפיל געזעלשאפטליכע צוטיילונגען, אזוי פיל פערשידענע „יודישקייטען".

און ביי יעדער גרופע שטימט אויף די פראגע: ווי אזוי? ווי אזוי פערפלאנצט זי אין איהרע קינדער איהר גלויבען, איהר יודישקייט? ווי אזוי האדעוועט מען אויס א דור וואס זאל זיין א טייל, און אן אקטיווער טייל, פון דעם לעבען ארום איהם, פון דער גרויסער, אימער־בראזענדער אמעריקע, און גלייכצייטיג אויך א יוד, מיט א יודישען איבערהאלט און א יודישען הינטערגרונד?

יעדע גרופע פרובירט לעזען און פערענטפערען די פראגע לויט איהר אויסטייטשונג פון יודען און יודישקייט. מיר האבען ארבייטער רינג שולען, שולען פון די פועלי־ציון, שולען יודישיסטישע, וואו דער טראפ ווערט געלעגט אויף יודיש און דער יודישער ליטעראטור. מיר האבען דא חדרים פון אלטען מין, וואו מען לערנט מיט די קינדער עברי, חומש מיט רש"י און יודישע דינים. מיר האבען אין אמעריקע שפראכליך־קולטורעלע, העבראאיש־ציוניסטישע שולען. אין די לעצטע עטליכע יאהר זענען געשאפען געווארען שולעס, וועלכע ווערען געפיהרט אויף ענגליש, און וואו מען לערנט העבראאיש. פערהאן אויך שולען — דער דזשאיש סיטשערס אינסטיטוט איז א גוטער בייש‍פיל — וואו דער געוויכט ווערט געלעגט אויף דעם רעלי‍גיעז צערעמאניאלען, אויף דער פייערליכקייט פון יודישע ימים טובים. מען וואלט געקענט אויסרעכענען א טוץ, און א סך מעהר ווי א טוץ, שולען פון כל המינים אין וועלכע יודען פון אמעריקע ראנגלען זיך מיט דער געפאהר פון קולטורעלע אינטערגאנג און זוכען איבערצופלאנצען זייער גייסט, גען, קולטורעלען, פאליטישען „יוד", אדער „אני מאמין", אין זייערע קינדער און קינד'ס קינדער.

און וואס זענען די רעזולטאטען?

(בריף פון ניו־יארק)

פון חיים עהרענרייך

צו גנאי זאל עס אונז אלעמען זיין, בלויז א פערטעל פון אונזערע קינדער בעקומען א יודישע ערציהונג — צי עס איז די ערציהונג פון דער ארבייטער רינג שולע אדער די ערציהונג פון ד"ר בענדערלי'ס העבראאיש־אמעריקאנישען סעמינאר. פון די מעהר ווי 800 טויזענד יודישע קינדער אין אמעריקע וואס דארפען געהען אין א חדר, א תלמוד־תורה אדער א שולע, בעזוכען בלויז ארום 200 טויזענד רעגעלמעסיג א יודישען לעהרען־אנשטאלט. און די אנדערע 600 טויזענד? א טייל פון זיי בעזוכען א חדר אדער לערנען זיך ביי אן־אלטען מלמד דריי אדער פיר חדשים צייט. דאס טרעפט געוועהנליך אין דעם דרייצעהנטען יאהר פון זייער לעבען, ווען זיי דארפען זיך צוגרייטען מיט א בר מצוה דרשה. נאך א קלענערע צאהל פון זיי כאפט אריין, אויסער די דריי־פיר חדשים ערב בר־מצוה, נאך א חודש אדער צוויי, ווען דער טאטע שטארבט און מען דארף זיך אויסלערנען קדיש. כ'ווייס נישט אויב א סך יודען וועלען בעהויפטען אז די עטליכע חדשים אין חדר אדער ביים מלמד אין זכות פון טאטע'ס לויה אדער בר־מצוה, קענען בעטראכט ווערען אלס „יודישע ערציהונג". גיכער, פערקעהרט, קען מען זיך ריכטען, אז אט די עטליכע חדשים לאזען איבער ביים קינד אזא טעם אין געדעכעניש, אז יודישקייט און שימעל און פוסטע דאגמע ווערען ביי איהם איינס און דאס זעלבע.

שולדיג זענען, פערשטעהט זיך, נישט די קינדער. שולדיג זענען די כלל־טוער, די געלד פערטיילער, די אפוטרופסים פון יודישען לעבען, זיי וועלען די אויפגאבע פון יודישער ערציהונג, יודישער בילדונג אזעקשטעלען אויפ'ן דריטען און פערטען אויף נאך ווייטערען פלאן.

לאמיר דא איבערגעבען א שטעלע פון דער רעדע וואס ד"ר מרדכי סאלטעס, דער בילדונגס־דירעקטאר פון דעם „דזשואיש וועלפער באארד", האט געהאלטען ביי איינער פון די זיצונגען פון דעם „נאציאנאלען ראט פון יודישער ערציהונג" אין אטלאנטיק סיטי:

„די הויפט־אויפגאבע וואס יודישע ערציהונגס־קערפערשאפטען האבען נאך אלץ פאר זיך, איז ווי אזוי איינצופלאנצען אין די הערצער און אין די קעפ פון עלטערען און קינדער א חשק אויסצונוצען יודישע בילדונגס־געלעגענהייטען, און ווי אזוי אריינצוגיסען אין יודישע כלל־פיהרער אן אמת'ע פערשטענדניש פאר דער דויערענדער וויכטיגקייט פון יודישער ערציהונג און דער אויפהאלטונג און פארטזעצונג פון יודישען לעבען, ווען דאס זאל אונז געלינגען, וואלטען זיי אונזערע כלל־טוער, גרייט געווען בייצושטייערען צו דער אויפהאלטונג און ענטוויקלונג פון א מאדערנער סיסטעם פון יודישער ערציהונג אין אמעריקע.

„די יודיש־דייטשע טראגעדיע האט אהן צווייפעל אויסגעטשוכעט דא און דארט אן איינגעשלאפענע יודישע נשמה. מען מוז אבער צוגעבען, אז ארום און ארום האט זי אבער נישט געמאכט קיין בעשטימטען איינדרוק אויף דער אנשויאונג פון אמעריקאנער יודענטום. די טענדענצען און כוחות וואס צוברעכען און צוברעקלען די רעזולטאטען פון יודישער ערציהונג און וועלכע זענען געקומען אלס רעזולטאט פון דעם עקאנאמישען בראך פון 1929, זענען נאך נישט אפגעשאפט געווארען. טראץ דעם העלען ביישפיל פון דעם באנקראט פון אסימילאציע אין דייטשלאנד, זעצען אמעריקאנער יודען נאך אלץ פאר דאס געבען ווייניגער און ווייניגער שטיצע פאר יודישע קולטורעלע אונטערנעהמונגען. די מעהרסטע יודישע בילדונגס און ערציהונגס אינסטיטוציעס קענען קוים עקזיסטירען. זייער סטאנדארד פון לערנען און אדמיניסטראציע ווערט נידעריגער און נידעריגער. די היבש־געשניטענע געהאלטען פון יודישע לעהרער ווערען אין פיל פאלען נישט געצאהלט רעגעלמעסיג, בעת מאנכע תלמוד־תורה זענען געצוואונגען צו שליסען זייערע טירען אין גאנצען אויס מאנגעל אין שטיצע.

„די עקזיסטירענדע שווערע אומשטענדען גיבען א טרויעריגען בילד פון דער קורצזיכטיגקייט און קנאפער פערשטענדניס פון דעם אמעריקאנער יודענטום. יודישע פיהרער וואס שטאלצירען, און מיט רעכט, מיט די גרויסע דערגרייכונגען פון אונזערע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, גיבען איינס און צוויי אויף אונזערע ערשטע שוץ־ליניעס — די ערציהונגס־אינסטיטוציעס. אפילו איצט, מיט די סמנים פון עקאנאמישער פערבעסערונג, ווערען יודישע שולעס, וואס האבען אויפגעטון אזוי פיל אין דער פערגאנגענהייט און אויף וועלכע מען האט מקריב געווען צענדליגער יאהרען ארבייט און אידעאליזם, רי‍כטזיניג מקריב אויף דעם מזבח פון „עקאנאמיע", מ'פערגעסט אין דער גרויסער פעראנטווארטליכקייט פון דער יודישער געזעלשאפט.

„עס איז דעריבער נישטא וואס צו וואונדערן זיך וואס פיל־פערשפרעכענדע יונגע סטודענטען ווערען ענטמוטיגט און זאגאר אפגעשטויסען צוליב דער אלגעמיינער גלייכגילטיגקייט פון יודישע פיהרער צום שיקזאל פון יודישער ערציהונג. זיי פערלירען דעם חשק זיך צוצוגרייטען צו א קאריערע אויף דאס פעלד פון יודישער ערציהונג, א פעלד וואס פאדערט טאלאנט און גרויסע פעהיגקייטען, כדי צו קענען לעזען די גרונט פראבלעמען פון ערציהונג"

ד"ר סאלטעס, אין אנדערע ווערטער, קומט צום בעשלוס אז ערציהען די יודישע קינדער אלס יודען איז נאך נישט די גאנצע פראבלעם. איידער מען קומט צו צו איהר דארף מען געפינען מיטלען און וועגען אויך צו ערציהען דעם עלטערען דור — די יודישע כלל־טוער, פיהרער, פילאנטראפען און די יודישע עלטערען — צום געדאנק, אז יודיש וויסען, יודישע געשיכטע, יודישע שפראכען, יודישע ערציהונג איז א לעבענס־פראגע פאר די יודען אין אמעריקע. אהן אונזערע קינדער, אהן דעם נייעם דור, האט די יודישע צוקונפט דא קיין קיום נישט. דאס איז זיכער.

קעניגליכע קאמיסיע ארויסגערופען ביי יודען א מורא און ביי אראבער אדעפרעסיע

וואס מיילט מיט דער „טיימס" פון ארץ־ישראל

לאנדאן (יט"א) דער ירושלים'ער קארעספאנדענט פון „טיימס" שרייבט, אז די אפיציעלע אנקינדיגונג פון דער אפיציעלער קאמיסיע האט ארויסגערופען ביי די יודען א מורא און ביי די אראבער — א דעפרעסיע. די יודען האבען מורא, דאס מען וועט פון זיי פערלאנגען צוגאב־קרבנות, אנטהאלטנדיג מיט א צייטווייליגער אפשטעלונג פון דער אימיגראציע. די יודישע לידער בעטראכטען עס פאר אן'ערלייכטערונג, דאס עס איז נישט גלייכצייטיג געווארען אנגעקינדיגט די אפשטעלונג פון דער אימיגראציע, ווי פיל פון זיי האבען מורא געהאט. די יודען אינטערפרעטירען אבער די פארזיכטיגע ערקלערונג, וואס דער קאלאניען־מיניסטער האט גער מאכט דעם 22. יולי בנוגע דער אימיגראציע, און וואס עס איז געווארען פערעפענטליכט דורך דער א"י רעגירונג צוזאמען מיט דעם בעריכט פון פארלאמענט וועגען דער אנקינדיגונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אלס אן'אנזאג פון אזא שריט. נישט געקוקט דערויף, וואס די יודען זאגען אנקומען פון דער קעניגליכער קאמיסיע אהן פאראורטייל און מיט פולקאמען פערטרויען צו איהר צוזאמענשטעל.

פון דער אנדערער זייט שרייבט ווייטער דער קארעספאנדענט פון „טיימס" האלטען זיך דערוויל אפ די פערשטאנטווארטליכע אראבישע לידער זיך אפצוזאגן ארויסצוזאגען וועגען דער לאגע. וואס האט זיך נעישאפען נאכן פערעפענטליכען דעם צוזאמענשטעל און קאמפעטענצען פון דער קעניגליכער קאמיסיע. די דאזיגע פראבלעמען ווערען בעהאנדעלט אויף דער ספעציעלער זיצונג פון אראבישען אויר־בער־האט. מען קאן אבער אורטיילען פון די ערנסטע אינדרוקען, איז עס נישט וואהרשיינליך, דאס דער לעצטער בעריכט פון פארלאמענט זאל אין דער אונמיטעלבארער צוקונפט מאכען א סוף צו דעם שטרייק און טערור. די אידעע פון א קאמיסיע איז נישט ניי, פריש זענען בלויז די נעמען און די קאמפעטענצען פון דער קאמיסיע, עס פעהלט אבער איין הנהגה מצד דער רעגירונג, וועלכע איז לויט דער אלגעמיינער אראבישער מיינונג די וויכטיגסטע, נעמליך, די זאפארטיגע אפשטעלונג, אפילו א צייטווייליגע — פון דער יודישער אימיגראציע.

די מיטגלידער פון דער קאמיסיע, שרייבט ווייטער דער „טיימס" - קארעספאנדענט, זענען נישט גענוג בעקאנט, כדי ארויסצורופען א בעגייסטערונג צוליב דעם היפך דערפון, חוץ דאס געפיהל, אז דאס איז א וויכטיגע קערפערשאפט.

די בעדינגונגען פון דער בעקאנטמאכונג ווערען קריטיקירט, דאס זיי זענען צו שמאל אין פערגלייך מיט די בעדינגונגען פון דער שאו־קאמיסיע. די קאמפעטענצען פון דער קעניגליכער קאמיסיע שייגען צו פעשרענקען דער ארבייט פון דער קאמיסיע צו נאהענט אין די ראהמען פון מאנדאט אין זיין אויספיהרונג. עס וואלט געווען געוואונשען פארצוציהען א פרייערע אויספארשונג פון גאנצען פראבלעם. עס מוז חערמאהנט ווערען, דאס דער מאנדאט וועלכער שליסט איין די באלפור - דעקלאראציע, ווערט דורך די אראבער גרונדזאצען אפגעווארפען. בעזונדערס איצט, ווען די שכנות'דיגע אראבישע לענדער ווארפען ארויף די קייטען פון די מאנדאטארען און ווערען אונאפהענגיגע מלוכות.

דער „טיימס" - קארעספאנדענט פיהרט אויס: די אנקינדיגונג פון די פרטים פון דער קעניגליכער קאמיסיע גיט די אראבער א געלעגענהייט פאר דער זעהר געוואונטשענער דעקלאראציע פון פערענדיגען דעם שטרייק. עס איז אבער כלל נישט בעוואוסט, צי די אראבישע פיהרער, וועלען דאס בעטראכטען פאר א גענוגענדע הנהגה, וואס זאל רעכטפערטיגען אזא דעקלאראציע און וואס זאל גלייכצייטיג ראטעווען זייער אנזעהען ביי די מאסען. א טייל אראבישע לידער מיינען, דאס דורך דעם שטרייק און טעראר האבען זיי דערגרייכט א מאקסימאלען רעזולטאט. ציהענדיג אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון דער עפענטליכער מיינונג אויף דער גאנצער וועלט, און אז דאס פארטזעצען דעם שטרייק קען אפשוואכען דעם עפעקט. די מעהרהייט אבער פון די אראבישע פיהרער, שיינט צו דענקען, אז דער שטרייק און דער טעראר מוזען פארטגעזעצט ווערען ביז די רעגירונג וועט זיי מאכען ווייטערע הנהגות.

—*X*—

וואס פאר א ווירקונג וועלן די געשעהענישען אין א"י האבען אויף דעם ציטרוס־עקספארט אין סעזאן 1936/37

ירושלים (יט"א) די לאנדווירטשאפטליכע אפטיילונג פון דער א"י־רעגירונג האט איצט פערעפענטליכט א בעריכט וועגען די ציטרוס־ערנטע אין יאהר 36-1935. לויט דעם דאזיגען בעריכט האט דער ציטרוס־עקספארט אינם 36-1935 יאהר בעטראפען 5.897.310 קעסטלעך. דערמיט איז ווייט נעפלי־פען היינטערשטעליג די פריהערדיגע אויסרעכענונג, לויט וועלכער מען האט זיך גערעכנט אויף 8 ביז 9 מיליאן קעסטלעך, און זאגאר נאך די גרויסע הויצען דעם פערפאנגענעם פריהלינג האט מען אלץ נאך זיך גערעכנט אויף 7 ביז 8 מיליאן קעסטלעך, מען האט דערביי פערגעסען צו בעריקזיכטיגען, דאס חוץ דעם, וואס די הייסע ווינטען האבען פערניכטעט פיל פרוכט האבען זיי אויך א גרויסען טייל געמאכט פאר טויגעוודיג פארן עקספארט.

די ערנטע איז בעשטאנען פון 4.997.302 קעסטלעך אראנזשען, 850,120 גרייפ - פרוט, 46.915 ציטראנען און 2973 אנדערע ציטרוס־פירות.

די הויפט־אפנעהמער פון דער פרוכט איז געווען גרויס־בריטאניען, מיט 400,503 קעסטלעך לגבי 5.370.189 אין פאריגען יאהר. פוילען האט אפגענומען 273.205 קעסטלעך לגבי 163.086 און מער אין 36-1935, ווען פוילען האבען אינם סעזאן 36-1935 פערגרעסערט זייער ציטרוס - פרוכטען אימפארט פון א"י אויך שוועדען, דענעמארק, טשעכאסלאוואקיי, בולגאריען און לעטלאנד. דאגעגען א רייהע אנדערע לענדער ווי דייטשלאנד און אנדערע האבען ווייניגער איינגעקויפט ווי אין פריהערדיגען סעזאן.

וועגען די פרייזען, וואס מען האט דערגרייכט פאר די ציטרוס - פרוכט ווערט אינם בעריכט געזאגט:

אין אנהויב פון סעזאן 36-1935 זענען די פרייזען געווען פערהעלטנישמעסיג בעפרידיגענד. שפעטער זענען אבער די פרייזען, געפאלען. בעזונדערס פון גרייפ־פרוכט, אזוי דאס זיי האבען צומאל נישט געדעקט די פראדוקציעס און אפזאץ־קאסטען. אנדערע יאנואר האבען זיך די פרייזען ווידער געהויבען.

פאר דעם קומענדען סעזאן 1937-36, וועלכער הייבט זיך אן אין אקטאבער מאנאט ווערט ערווארטעט אן'ערנטע פון 8 מיליאן קעסטלעך. הגם דאס ווע־טער איז נישט געווען גאנץ גוט, איז עס אבער געווען בעסער ווי פאראיאהרען. צוליב דעם אראבישען שטרייק איז אין איניגע פרדסים פערנאכלעסיגט געווארען די בעוואסערונג. די סאבאטאזש - אקטען פון די אראבער און דאס אויסרייסען ביימער וועט נישט האבען קיין וועזענטליכען איינפלוס אויף דער ציטרוס־ערנטע. עס זענען מעהרסטענס בעשעדיגט געווארען יונגע ביימלעך, וועלכע וואלטען סיי־ווי נאך נישט געגעבען קיין פרוכט פארן היי־יעהריגען עקספארט. די אויסגעריסענע ביימער, כאטש זייער צאהל איז א הויכע, איז דאך נישט קיין בעדייטענדע לגבי די צאהל ציטרוס־ביימער אין א"י.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

ס'פעהלען אויס סטודענטען פאר בירא־בידזשאנער הויכשולן

מאסקווע (יט"א) צום הייעהריגען אנהויב פון שול־יאהר פאר די דריי הויכשולען — דעם באריג - מעטאלורגישען, מעדיציניישען און פעדאגאגישען טעכניקום — אין בירא־בידזשאן פאדערן זיך 100 סטודענטען פארן מעטאלורגישען טעכניקום, 90 — פאר דעם פעדאגאגישען און 98 פארן מעדיציניישען. סטודענטען פאר די דאזיגע לעהר־אנשטאלטען האבען געדארפט געשיקט ווערען הויפט זעכליך פון אוקראינע און ווייסרוסלאנד. די סטודענטען בעקומען וואוינונגען און געלד־סטיפענדיעס פון 80 ביז 160 רובל א חודש. אבער נישט געקוקט אויף דער נאהענטקייט פון אנהויב שול־יאהר, זע־נען הערוויל פערהעגיסטרירט געווארען קוים 20 סטודענטען פאר אלע דריי לעהר־אנשטאלטען.

די אנפיהרער פון די לעהר - אנשטאלטען זענען צוליב דעם זעהר בעאונרוהיגט און פאדערן מען זאל ענערגישער ווערבירען סטודענטען, כדי צום 20. אויגוסט זאלען זיי שוין זיין אויף די ערטער.

משהר ערפאלג האט געהאט די ווערבירונג פון סטודענטען פאר די קורסען אויף צוגרייטען באהן־ארבייטער פאר דער יודישער אויטאנאמער געגענד.

די, וואס וועלען פערענדיגען די קורסען וועלען געשיקט ווערען אויף ארבייט, אויף דעם טייל פון דער אוסורייער אייזענבאהן־ליניע, וואס שניידט דורך די יודישע אויטאנאמע געגענד. (300 קילאמעטער). לויט דעם אפמאך פון „קאמזעט" מיט דער פער־וואלטונג פון דער אוסורייער אייזענבאהן, דארפען הייאהר אויפגענומען ווערען 1500 ארבייטער און אנגעשטעלטע פון פערשידענע קוואליפיקאציעס.

ווינער אנטיסעמיטען האבען נישט געוואלט לאזען אויפפיהרען זינגער'ס „יאשע קאלב"

רעגירונג האט צוערשט געגעבען די ערלויבניש אויף צעהן פארשטעלונגען. דערנאך האט זי חרטה געהאט. — ווען דער עולם איז געקומען צו דער „פרעמיערע" איז דאס טעאטער געווען געשלאסען. — פאליציי האט נישט געלאזט אנצינדען די ליכט אין דער לעצטער סצענע

עס איז איינטערעסאנט דא צו דערצעהלען וואס עס האט זיך לעצטענס אפגעטאן אין ווין וועגען דער בעריהמטער פיעסע „יאשע קאלב" פון י. י. זינגער.

די היגע אנטיסעמיטישע שטאט פערוואלטונג האט נישט געוואלט דערלאזען שפילען „יאשע קאלב" און די נאציס פון זייער זייט האבען געסטראשעט מיט דעמאנסטראציעס.

קוים מיט צרות און מיט דער שתדלנות פון די העכסטע פערזענליכקייטען פון די היגע יודישע קולטורעלע קרייזען איז עס מאריס שווארץ געלונגען אויסצופועלען אן ערלויבניש פאר פארשטעלונגען פון „יאשע קאלב".

נאר אז דער יודישער עולם איז פרייטאג, דעם 20טען יולי אין מאסען געקומען, טראץ דער פער־ארימטקייט און טידערגעשלאגענקייט, אין „בורגטעאטער" צו דער פרעמיערע פון „יאשע קאלב", האט פאליציי נישט אריינגעלאזט און געהייסען אהיימגעהן.

איהר שטעלט זיך פאר א סיטואציע?

די העכסטע פערזענליכקייטען פון די היגע יודען זענען געקומען צו דער פרעמיערע.

וואס איז געווען די סיבה פון דעם פלוצלונגען פערבאט, נאכדעם ווי עס איז דאך שוין געווען אויס געפועל'ט אן ערלויבניש צו שפילען? די סיבה איז געווען פראסט און פשוט אנטיסעמיטישע געמיינהייט, און נישט עפעס אנדערש.

צוערשט האט פאליציי (טראץ דער שפיל־ערלויבניש פון „מלכות") גענומען זיך טשעפען צו מאריס שווארץ וועגען דעם וואס מען ברענט ליכט אויף דער בינע (אין דער לעצטער סצענע פון בית דין) און מען האט געפאדערט, אז ליכט זאלען אויץ דער בינע נישט אנגעצונדען ווערען. נאר דאס איז געווען א תירוץ פאר די בענש־ליכט, האן איז מען ארוים מיט לשון, אז די נאציס סטראשען מיט אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס און צוליב דעם האט מען געמוזט פערבאטען די פארשטעלונגען פון „יאשע קאלב".

(א בריף פון ווין)

פון א. מ. פוקס

די נאציס האבען דא אין חער לעצטער צייט טאקע צופיהרט די העטד און האמען טעוואַרפען טרעהרען גאז־באמבעס אין דער אפערע, אין „בורג־טעאטער", און אין אנדערע טעאטערס. אויך האבען זיי פונקט ווען עס האט בעדארפט פארקומען די פרעמיערע פארשטעלונג פון „יאשע קאלב" אויסגעשלאגען די פענסטער פון חער יודישער קאפע שווערען האף, וואו עס קומען די היגע ציוניסטען־פיהרער.

נאר טראץ דעם האט קיינער טישט געגלויבט אז די דראהונג מיט נאצישע דעמאנסטראציעס איז די אמתע סיבה פון דעם פערבאט. מיר דא וויסען אז עס איז געווען א „אריגנעלע" שטיקעל אנטי־יודישע דע־מאנסטראציע פון די פאשיסטישע אנטיסעמיטען פון „מלכות" לאגער, ווייל מ'האט וויסען, אז די קאר־טוילישע אנטיסעמיטען פיהרען דא אן א קאנקור־רענץ מיט די נאציס.

האט זיך אבער מאריס שווארץ, ווי ער האט דער־צעהלט דעם שרייבער פון די שורות, נישט געלאזט זיך שפייען אין דער קאשע, ער האט זונהר ענערגיש אלס אמעריקאנער טעאטער דירעקטאר, טעקלאפט מיטן פויסט אין טיש דאַרט וואו מען האט דאס בער דארפט צו טון און געסטראשעט מיט שריט פון דער אמעריקאנער אמבאסאדע, ווייל ער האט דאך אריינ־געלייגט א גרויסע סומע געלד אין דער פארבערייטונג פון די פארשטעלונגען, חוץ דעם האבען זיך בעריהמטע יודישע פערזענליכקייטען פון היגען סאל־טורעלען יודישען לעבען, הויפטזעכליך דער יודישער דייטשער שריפטשטעלער פעליקס סאלטען, דער שארף משתדל געווען און דער רעזולטאט איז געווען אז עס איז אויף מארגען ערלויבט געווארען צו שפילען און מאריס שווארץ און זיין אקטיאָרען טרופּע און אלע טעאטער פאטריאָטען זענען געווען אין זיבעטען הימעל.

דער ערפאלג פון „יאשע קאלב" איז געווען א זעהר שטארקער.

דאס „בורג־טעאטער" וואו „יאשע קאלב" איז אויפגעפיהרט געווארען האט געמוזט פערוואכט ווערען פון נישט ווייניגער ווי 26 פאליציאנטען און פייער־לעשער, ווייל עס האבען זיך געטראגען קלאנגען אז די נאציס וועלען ווארפען טרעהרען גאז־באמבעס די קלאנגען וועגען נאצישע דעמאנסטראציעס האבען אבער נישט אפגעשראקען דעם יודישען עולם צו געהן אין טעאטער כאטש א געוויסע געדריקטע שטי־מונג איז געווען.

אבער דער גרויסער קינסטלערישער ערפאלג פון „יאשע קאלב" האט דא כאטש אויף א קורצע צייט ממש אויפגעלעבט דעם יודישען טעאטער עולם.

מוז מען וויסען אז ווין איז א טעאטער שטאט. אז דא געפינען זיך די גרעסטע און בעסטע קינסט־לערישע טעאטערס. דא זענען סיי דאס פובליקום, און סיי די קריטיקער גרויסע מבינים אויף טעאטער קונסט און אז דאס ווינער פובליקום און טעאטער קריטיקער האבען אויפגענומען „יאשע קאלב" מיט גרויס אנערקענונג און בעגייסטערונג.

ווי אזוי האט ער געהאנגען זיין ברודער

אזא סצענע איז געווען געווארען אין לובלינער קרייז־געריכט

לובלין. דאס לובלינער קרייז־געריכט האט בעטראכט אן אויסערגעוועהנליכען פראצעס, בעת וועלכען עס איז אין געריכטס־זאל דורכגעפיהרט געווארען אן עקספערימענט, וואס האט געמאכט א טיפען איינדרוק אויף אלע אנוועזענדע.

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק איז געזעסען א געוויסער יאן יוראק פון דארף גאדאוו הינטער פולאווי. ער איז בעשולדיגט געווארען, אז ער האט געפרובט אויפהענגען און אזוי ארום אומברענגען זיין 14־יעהריגען ברודער וולאדיסלאוו.

לויט'ן בעשולדיגונגס־אקט האט ער געזאלט זיך ארונטערגנבענען אונטער די פלייצעס פון זיין ברודער בעת יענער איז געשטאנען אין שטאל, ארויפגעווארפען אויף זיינע פלייצעס א שטריק. צוגעשלעפט איהם נעהנטער צו א בעלעק, פערלייגט דעם שטריק אויף א טשיואק און אויפגעהאנגען דעם ברודער. דער מערדערישער ברודער זאל דערנאך האבען פערמאכט די טיר און ענטלאפען. אויפ'ן געשריי פון געהאנגענעם איז אנגעלאפען די שוועסטער. יאן האט איהר אבער געדראהט מיט א מעסער, דאך איז די פרוי אריין אין שטאל איבער געשניטען די פעטליע און אין דער לעצטער מינוט אבגעראטעוועט דאס לעבען פון איהר 14־יעהריג ברודערל.

יאן יורעק איז געווארען ארעסטירט. אין גע־ריכט איז ער זיך נישט מודה.

אלס עדות טרעט ארויס דער „געהאנגענער" דער 14־יעהריגער „וולאדיסלאוו", דער יונגעל דער־ציילט אבער אזעלכע פאנטאסטישע פרטים, אז דאס געריכט פערלירט צו איהם דעם צוטרוי און פער־ארדענט, אז דאס יונגעל זאל מיט'ן זעלבען שטריק, וועלכער ליגט אויפ'ן טיש אלס „קארפוס דעליקטי", ווייזען ווי אזוי דאס איז געשעהען און זאל ער פער־ווארפען דעם שטריק און שלעפען צו דער תליה זיין ברודער פון דער בעשולדיגונגס־באנק.

דאס יונגעל נעהמט דעם שטריק, אין זאל ענטשטעהט א שפאנענדע שטימונג, ער ויל ווייזען די סצענע פון אויפהענגען. דער שטריק אבער איז צו קליין. אויך דער געריכטס־עקספערט שטעלט פעסט, אז עס איז נישט מעגליך מיט אזא שטריק אויפצוהענגען. בכלל האבען די ערקלערונגען פון דעם יונגעל געמאכט אן איינדרוק פון ליגנערישע.

מע' רופט ארויס אלס עדות די מוטער. זי ווערט קאנפראנטירט מיט דעם „געהאנגענעם", זי פער־טיידיגט דעם אנגעקלאגטען זוהן, דער „געהאנגענער" אבער שעהמט זיך נישט צו בעשולדיגען די מוטער, אז זי זאגט ליגענס. די מוטער בעקומט טרעהרען אין די אויגען און צלמ'ט זיך איבער.

פון די ערקלערונגען פון די ווייטערדיגע עדות ווייזט זיך ארויס, אז אין דער פאמיליע פון די יוראקס דויערט א מחלוקה פון א שטיק פעלד. אנ־איידעם פון די יוראק'ס איז פערמשפט געווארען אויף 4 יאהר תפיסה, פאר דערהרגענעם איינעם פון זיינע שוואגערס. די מעשה מיט'ן הענגען איז גע־ווען אינספירירט, כדי צו דיסקרעדיטירען דעם אנגע־קלאגטען יאן יוראק.

נאך די אויפקלערונגען פון די עקספערטען און נאך די רעדעס פון די צדדים האט דאס געריכט ארויסגעטראגען א אורטייל, לויט וועלכען יאן יוראק איז געווארען בעפרייט פון דער שווערער בעשולדי־גונג, אז ער האט געוואלט אויפהענגען זיין יונגערען ברודער.

איצט ערשט וועט אונטערגענומען ווערען א אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען וואס אייגענטליך איז געשעהען מיט דעם 14־יעהריגען יוראק.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענט

געשטארבען אן אנגעזעהענער קאמאנדיר פון דער רויטער ארמעע — א יוד

מאסקווע (יט"א) אין עלטער פון 49 יאהר איז געשטארבען אין לענינגראד אברהם שמאי, בריגאדע־קאמאנדיר (לויט אמאליגע ראנגען — א גענעראל), שעף און קאמיסאר פון די הויכע פאנצער־טאנק־קורסען פאר דער פערפולקאמונג פון קאמאנדירען אין לענינגראד.

אברהם שמאי איז א זוהן פון אן ארבייטער און אליין א געוו. ארבייטער פון פוטילאווער פאבריק אין פעטערבורג. אין עלטער פון 18 יאהר איז ער צו־געשטאנען צו דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג און האט גענומען אן אקטיווען אנטייל אין דער שטרייק בעוועגונג פון די ארבייטער אין דער פאבריק.

בעת חער אקטאבער־רעוואלוציע איז ער אוועק אלס פריוויליגער אין בירגער־קריג, וועלכען ער האט דורכגעמאכט ביז סוף אויף פערשידענע פראנטען.

פאר העלדישע טאטען אויפן פראנט איז שמאי דעקארירט געווארען מיטן ארדען פון „רויטער פאהן", און מיט פערשידענע אנדערע אויסצייכע־נונגען.

נאכן בירגער־קריג איז דער פערשטארבענער טע־טיג געווען אויפן געביט פון אויסבילדען אויטא־פאנצער־קאמאנדירען און איז פערעכענט געווארען אלס איינער פון די בעסטע ספעציאליסטען אויף דעם געביט. ער האט געענדיגט די העכסטע מיליטער־רישע אקאדעמיע און בעקומען א הויכען מיליטע־רישע בילדונג.

אט דאס איז לאדז...*)

(רעפארטאזש)

לאדז — די סימפאניע פון מענשליכער ארבייט דאס געזאנג פון צעהנדליגער טויזענטער מעכאנישע ווארשטאטען, דער ריטמישער טאקט פון הונדער־טער מאשינעס און פון פארבערייען און אפרע־טורען; לאדז — די שטאט פון געוואלדיגער דיס־הארמאניע, פון שארפע אנטאגאניזמען צווישען אר־בעט און קאפיטאל, די שטאט פון הערואיזם און גע־פאלענקייט, די שטאט פון אומגעהויער רייכקייט און אומבעשרייבליכער ארימקייט, די שטאט פון א גרויסען סאציאלען פאטאס און גלייכצייטיג די שטאט פון פינסטערקייט, רעאקציע און אפגעשטאנענקייט.

אט דאס איז לאדז.

יוילט איהר די דאזיגע וואונדערבארע און משונה'דיגע שטאט איינפאסען אין עפעס אין בע־שטימטער פארמולע וועט דאס אייך קיינמאל נישט געלונגען — דאס איז א מאזאאיק פון נאציאנאליטע־טען, קלאסען און פערשידענע לעבענס־שטייגערען.

יועד האט אויף זיך נישט גענומען די מיה צו בעשרייבען לאדז, צו בעזינגען איהרע ניואנסען — עס האט דאס אמאל געטון ריימאנט אין זיין „זיעמיא אביעצאנא", עס האט עס געטון דער קארייפיי פון דער מאדערנער פוילישער פאעזיע דער „לאדזער" יוליאן טובים, עס האבען זיך צוגעכאפט צו דער דאזיגער טעמע י. זינגער, ז. ... ויטש און פיל אנדערע — אבער די עפאפייע פון לאדז, וועלכע פערמאגט אזוי פיל צאהלרייכע גאמעס, וועלכע איז אזוי געוואלדיג פערשידענארטיג אין איהר קאנט־ראסטען — זי איז נאך דורך קיינעם נישט אנגע־שריבען געווארען.

* * *

עפעס סוגעסטיווען און אפשטויסענדעס צוזאַר מען איז פערהאן אין דער דאזיגער שטאט. די פריה מארגען־סימפאניע פון די טויזענדער פאבריקס־סירענעס, וועלכע זאגען אן, אז לאדז האט זיך אויפ־געוועקט צו דער ארבייט, די הונדערטער טויזענדער ארבייטער, וועלכע איילען זיך אין די פאבריקען מיט די קרוגען קאווע אונטער'ן ארעם — א'אט אימפאנירט, דאס דערוועקט רעספעקט און אנ־ערקענונג.

עפעס א ריזיגער כוח ליגט אין דער דאזיגער פלעגמאטישער מאסע פון דער אומצאהליגער אר־בייטער מחנה, וועלכע שיט זיך ארויס אויף די גאסען צווישען דעם ים פון פאבריק־קוימענס און קאזארמע־הייזער, א מחנה א פערשווארצטע פון אר־בייט, מיט געזיכטער פון א שטאל־קאליר, מיט שטאר־קע מוסקולען און צונויפגעפרעסטע פויסטען. נישט יוילענדיג פיהלסטו דעם כוח פון אסטיכיע, וועלכע איז פעהיג חרוב צו מאכען, צו צושטערען, אומצו־ברענגען, אבער גלייכצייטיג צו בויען, צו שאפען רייכטימער און בנינים; דו פיהלסט דעם כוח, וועלכער איז בעפליגעלט מיט גרויסע בעפרייערישע אמביציעס, וועלכער קען אבער פערוואנדעלט ווע־רען אין די הענט פון מענשען־פרעסער אין א ברו־טאלען וואנדאליזם און אן אינסטרומענט פאר רוצ־חים און באנדיטען.

אט דאס איז לאדז.

* *

און די לאדזער פארשטעט — זיי זענען גאר אנדערע ווי אין ווארשע, לעמבערג, ווילנע אדער קראקע. באלוט — דאס איז די „פערל" פון די לאדזער פארשטעט. זי פערנעהמט אפשר דעם חשוב־סטען ארט צווישען אלע פארשטעט אין גאנץ פוילען. זי צייכענט זיך אויס מיט איהר זעלבסטשטענדיגען ריטם און מיט איהר אייגענארטיגען לעבענס־נערוו באלוט וואלט געקענט זיין א חשובע „פירמע", אפילו צווישען די זאאולקעס פון די גרעסטע איירא־פעאישע האפען־שטעט און די „באלוטער" וואלטען זייער שטאט לאדז נישט פערשעהמט.

אומבעשרייבליכע נויט און דלות. און אט דער־ביי ריזיגע פאבריקען און פאלאצען פון אינדו־סטריעלע קרעזוסין; דעמאראליזאציע, אויסגעלא־סענקייט און פראסטיטוציע און שכנות פון די גע־בעט־הייזער פון אלע רעליגיעס; כוליגאניזירען, און באנדיטיזירען פון הפקר־יונגען גייט דא האנט ביי האנט מיט שכרות, רויבערייען און געשלעגער־רייען אין נאמען פון „נאציאנאלע" אידעאלען. באלוט — דאס איז דער גרויסער אפזאץ־מארק פון אלע „מאדערנע" ארטיקלען: שיכרות, פראסטיטוציע, אויס געלאסענקייט, כוליגאניזם, יוגענרישע קרענק, שמוץ גנבים, געלד־אויספרעסער, סוטענערן, פאסערס, „דא ליניאזשעס" (קעשענע־גנבים), באק־מאכערס, א. אז. וו. און אט אין דעם דאזיגען מאדערנעם מיסט־קאסטען פערנעהמט גאר א וואזשנעם ארט דער אידע־אל פון „בוג אי אויטשיזנא" אין דער אויסגאבע פון דער ענדעציע.

ביימא: רוהט באלוט. די ארבייטער שוויצען אין די פאבריקען און די „נאכט־מענשען" רוהען אויף זייערע געלעגערס, ג'ייבען אויס זייערע ביי־נער פון דער שווערער, געפעהרליכער ארבייט און קלויבען כוחות פאר די נייע „אימפרעזעס". דאס שטארקע פולסירענדע לעבען הויבט זיך אן א זייגער 7 אין אווענט. דאן זעצען זיך די ארבייטער אויס מיט זייער פרויען און קינדער אויף די טרעפעלעך, אדער בענק פאר זייערע הייזער. פערשידענע „באַ־לוטער" פארלעך שפאצירען פראנק און פריי שטארק צוגעטוליעט צו זיך, די „נאכט־מענשען" גייען א־רויס מיט זייערע מכשירים צו דער „ארבייט" שי כורים אימפראוויזירען אומעטוג אדער פרעהליכע מעלאדיעס, שטארק געפארבטע און געפודערטע פראסטיטוטקעס פערשטעפען און יונקען צווידיי־טיג צו די דורכגייער און עס גייט אוועק א פריי־לעך לעבען...

באלוט זשענירט זיך נישט, באלוט האט זיך איהר אייגענע מאראל און עטיק, איהרע אייגענע ראסען־טעאריעס און אפילו איהרע אייגענע מאדעס.

אין די אינטעטשעהן הויבען זיך ארויס־צודריקען פון די יונגקלעך און פינסטערע שפאלטען אט די טיפישע „באלוציאזשעס". מען דערקענט זיי ליכט, זיי בעהאלטען זיך נישט אויס און האבען פאר קיינעם נישט קיין מורא. אויסגעפוצט אין „אייג געסטעמפעטע" מאריינארקע און הויזען, מיט א יידי־סען טשכער אויפ'ן האלז, מיט א היטעל פערדריקט אהן א זייט, די הענט אין די טאשען — שפאצירט זיך פריילעך און מונטער אזא „באלוטער העלד". פייפט אויס מיט פאנטאזיע עפעס אן אונטער־וועלט־מעלאדיע און קוקט אויפמערקזאם ארום פון אלע זייטען, צי ער קאן נישט אנגעטראפען אויף עפעס א „פרייער", צו וועלכען מ'קען זיך א נעהם טון. אדער א פענסטער, דורך וועלכען מ'קען קריכען. און פאלט א פשוטער בירגער אריין אין די האנט פון אזא „באלוטער" העלד, וועט ער מיט גאנצע ביינער און מיט גאנצע טאשען נישט ארויס.

דא רעגירען אנדערע געזעצען, וועלכע מוזען רעספעקטירט ווערען נישט ווייניגער ווי די מלוכה־געזעצען.

די פערל פון די באלוטער גאסען — דאס איז די וואלבארסקא, פאלט איהר דא אריין ביינאכט קען זיך אייך אויסדוכטען, אז איהר געפינט זיך אין אן אויסגעלאסענעם קווארטאל פון עפעס א האפען־שטאט. גאסען־פרויען פון כלערליי קאלירען ריחות און טעמפעראמענטען לאקען און רייצען פון אלע זייטען. זידלען זיך מיט די עקלהאפטסטע אויסרופען און קללות און פערבעטען חוצפהדיג די דורכגייער אין זייערע „סאלאנען". פון דער זייט טענס שטייען די סוטענערן „אפיעקונס" און די מעס, וועלכע שאצען אפ די „געסט" און קאנטראלי רען דעם חשבון. און די דאזיגע „רייפורסטיק" ווערט בעגלייט דורך די קלאנגען פון די ארדינערע און הייזעריגע מעלאדיעס פון אלטע צובראכענע גראמאפאן־פליטען, וועלכע שרייען ארויס פון אלע רעסטאראנען, בירהאלעס און שענקען, מיט וועלכע באלוט איז אזוי רייך.

בישט זעלטען קעהרט זיך א „גאסט" ביינאכט צורים אהיים א צובלוטיגטער, מיט אנגע בראכענע ביינער און פוסטע קעשענעס. דאס איז אפט א רעזולטאט פון די באלוטער „פערגעניגענס" וועלכע קענען אפילו נישט פערשריבן ווערען אין א פאליציייאישען פראטאקאל, מחמת די געסט שעמען זיך...

אבער וואלבארסקא גאס איז דארט א מיוחדיגע — דאס איז דער קווארטאל פון דער אריש פראסטיטוציע־סעמעטענע, דא געפינען זיך די „ריאסישע" פראסטיטוטקעס, סוטענערן און מומע פון דער „לעכטישער" ראסע, וועלכע ווילען אין האלטען זייער „ריינקייט" און חס וחלילה נישט פער אומרייניגט ווערען דורך א צופאלוס פון סעמיטישע בלוט, דאס הייסט באטירליך נישט, אז דא עקזיס טירט „א נומערוס קלאוזוס" פאר סעמיטישע געסט אבער סעמיטישע פראסטיטוטקעס ווערען דא בעווונדערס גערן געזעהען, פאר די סעמיטישע פראסטיטוטקעס האט מען איבערגעלאזען קרוטקא, פער־גאס זאלען דא די „זשידעס" האבען „פער גניגען".

מעגליך אז ווען עס וועט קומען „א פוילישער נירענבערג", וועט מען דאס ענדליך רעגולירען ווייל דאס פאדערען דאך די אינטערעסען פון דער נאציע און די עאוגענעטיק פון דער ראסע.

א. צינציגאטוס

*) אין ווילנער „צייט" איז געווען אפגעדרוקט פאלגענדע איינדריקען פון לאדז פון אונזער ווילנער מיטארבייטער א. צינצינאטוס.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

מיטוואך, 5 ר״ח מנחם אב תרצו

אויגוסט
זון-אונטערגאנג 7.17
זון-אויפגאנג 4.10

שטאט-פערוואלטונג דעקט דעם היזק פון ק. ק. א.

וועלכער איז ענטשטאנען צוליב די מיסברויכען פון געוו. דיר. נאראשקעוויטש

היינט קומט פאר א זיצונג פון מאגיסטראט־קאלעגיום אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט גאד־לעווסקי.

אויף דער טאג־ארדנונג געפינט זיך צווישען אנדערען די וויכטיגע פראגע וועגען בעשטע־טיגען דעם בילאנס פון ק.ק.א.

די פראגע איז וויכטיג דערמיט, וואס צוליב די מיסברויכען און מיסווירטשאפט, וועלכע זענען פארגעקומען אין ק.ק.א. בעת דארט האט רעגירט דער דירעקטאר נאראשקעוויטש איז ענטשטאנען א גרויסער היזק, וועלכען די ק.ק.א. קען נישט דעקען פון איהרע אייגענע פאנדען. דעריבער דארף דאס מאגיסטראט־קאלעגיום אויף דער היינטיגער זיצונג בעשליסען צו דעקען דעם היזק פון 165 טויזענד זלאטעס, וועלכע די ק.ק.א. האט געליטען.

ס'איז כדאי צו דערמאהנען, אז לויט'ן סטאטוט פון ק.ק.א. איז די שטאט־פער־וואלטונג פאראנט־ווארטליך פאר די געלדער פון דער דאזיגער באנק מיט דעם גאנצען שטאטישען פערמעגען.

ארבייטער-דעלעגאציעס אין מאגיסטראט

פאדערונגען פון די קאנאליזאציע-ארבייטער

היינט איז אין מאגיסטראט געווען א דעלע־גאציע פון די קאנאליזאציע־ארבייטער, וועלכע האט פארגעשטעלט זייערע פאסטולאטען. די ארבייטער־דעלעגאציע האט געבעטען, אז מ'זאל אויסצאהלען זייער ארבייטס־לוין דאנערשטאג אנשטאט שבת, כדי זיי זאלען זיך קענען איינקויפען לעבענסמיטעל אויפ'ן מארק. ווייטער האבען זיי געפאדערט, אז מ'זאל זיי געבען א קאנטאס אין דער פארם פון בעהייצונג אויף ווינטער.

* * *

היינט איז אויך געווען אין מאגיסטראט א דעלעגאציע פון די ארבייטער אין די שטאטישע ווארשטאטען. ס'איז געקומען צו א הסכם וועגען דריי פאדערונגען, וואס די ארבייטער האבען ארויס־געשטעלט. דער קאלעקטיווער אפמאך וועט אונ־טערגעשריבען ווערען פאר'ן 15 אויגוסט

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז

(א) אין דער זאקען־פאבריק פון דער פירמע „שאניע'ראָ" איז אויסגעבראכען א שטרייק פון 100 ארבייטער ,מחמת דעם, וואס ס'איז בעזייטיגט גע־ווארען אן ארבייטערין, וועלכע האט בעלייריגט דעם לייטער פון דער פאבריק.

* * *

אין דער גלאז־הוטע „גע־הא" (נאַוואָ 22–24) איז צוליב א סכסוך וועגען אורלויבען אויסגע־בראכען א שטרייק פון 100 ארבייטער, וועלכע האבען אקופירט די מוירען פון דער פאבריק.

אין רעזולטאט פון אפגעהאלטענע קאנפערענצען איז דער סכסוך ליקווידירט געווארען און די אר־בייטער זענען צוריק צוגעטראטען צו דער ארבייט.

* * *

ווי מיר האבען שוין געמאלדען, איז אין גאסטפריינד'ס פאבריק אויף לעגיאנען־גאס 13, אויסגעבראכען א שטרייק צוליב נישט אויסצאהלען די שכירות. די ארבייטער האבען אקופירט די פאבריק ,מחמת מורא, דער פאבריקאנט זאל נישט פערקויפען די מאשינען.

* * *

אין סטריקאזש איז אויסגעבראכען אן אקופאַ־ציע־שטרייק אין דער ציגעלניע פון וואלפערט, צוליב דעם. וואס די פירמע האט געהאט בדעה דורכצופיהרען א רעדוקציע פון די ארבייטער אזוי־ווי די אונטערהאנדלונגען האבען לעת עתה נישט געגעבען קיין רעזולטאט — איז אין אלע סטריקאזשער ארבייטס־ווארשטאטען אויסגע־בראכען א סאלידאר־שטרייק.

* * *

נעכטען איז אין ארבייטס־אינספעקטאראט פאר־געקומען א קאנפערענץ וועגען די לוין־בעדינגונ־גען אין דער קאטאן־אינדוסטריע. די ווייטערדיגע קאנפערענצען וועלען פארקומען אין דער קומענדי־גער וואך, און סוף קומענדיגע וואך וועט ארויס־געטראגען ווערען די דעציזיע.

וויכטיגע ענדערונג אויפ'ן מארק פון ביינוועל-שמאטעס

די מיטעלע און קליינע אינדוסטריע אימפארטירט אויף אייגענער האנד

(אג) די לעצטע צוויי וואכען זענען אויפ'ן לאדזער מארק פון שמאטעס פארגעקומען זעהר וויכטיגע ענדערונגען. אויב עס האנדעלט זיך וועגען דער פערזארגונג פון לאדז מיט דעם דאזיגען רויה שטאף.

דאס ערשטע מאל זייט איינציגע חדשים איז אויפ'ן לאדזער מארק צושטעלט געווארען א גע־ניגענדער סכום ביינוועל־שמאטעס. די דאזיגע ער־שיינונג איז זעהר כאראקטעריסטיש, ווייל ווי בע־וואוסט ,האט זיך די לאגע אין דער הינזיכט נישט געענדערט .עס האט זיך אויך נישט געענדערט די שטעלונג פון די אויסלענדישע פירמען לגבי די לאדזער אימפארט־פירמען, און אפילו די לאגע אויף די אויסלענדישע שמאטע־מערק האט זיך נישט געענדערט .להיפוך, אין ענגלאנד זענען אין משך פון די לעצטע צוויי וואכען די פרייזען א'ף ביינ־וועל־שמאטעס געשטיגען אויף 10 פראצענט.

דאס שטייגען פון אנבאט א'ף'ן לאדזער שמאטע־מארק, איז ארויסגערופען געוואר'ען, ווי מיר דערוויסען זיך, צוליב דעם, וואס די מיטעלע אינ־דוסטריע האט זיך אנגאזשירט אין עקספארט און בעמיהט זיך אויף אייגענער האנד צו אימפארטירען רויה־שטאף. עס דארף בעטאנט ווערען, אז עס האנדעלט זיך נישט וועגען א ספעראדישען א'יסנאהם פאל נאר וועגען א געוויסער פאליטיק פון די מיטעלע אינדוסטריע־קרייזען. די קאנסעקוועצען פון דער דאזיגער פאליטיק קענען אדורכפיהרען ענדערונגען אין דער סטרוקטור פון אימפארט פון רויה־שטאפען פאר דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע און צו דער ליקווידאציע פון געוויסע פראדו־צענטען־קרייזען.

דאס בעווייזען זיך אויפ'ן מארק פראדוצענטען, וואס רעקרוטירען זיך פון דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע, וועלכע אימפארטירען אויף אייגע־נער האנד, האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע קאנסטערנאציע. אין דער ערשטער רייה זענען דער־פון געטראפען געווארען די הענדלער־אימפארטע־רען. דאס איז א'ן ערנסטער דורכברוך אין דער ביז־איצטיגער פראקטיק, וואס קען פולשטענדיג אונטערגראבען די עקזיסטענץ פון די אימפארטערען.

זיך צוברעכען א פוס

(א) יאגענדיג זיך נאך א גאסען־יונגעל, וואס האט ביי איהר צוגעגנב'עט אן עפעל, איז די הענד־לערקע מירעל אקסענהענדלער (פון באלוטער מארק 7) אנידערגעפאלען און זיך צובראכען א פוס. פאָ־גאטאָוויע האט זי אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

* * *

(א) אויף דער נאפיורקאווסקיעגא־גאס איז, בעת'ן ארפשפרינגען פון טראמוואי, שטארק צו־קאליעטשעט געווארען, דער זשגאווער איינוואוינער משה קליין, פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

גנבות

(א) אויף וואלבארסקא 26 האט מען ביי דעם פעטריקאווער סוח׳. מאיר זיטענבערג, צוגע־גנב'עט א פעקעל מיט 400 לעדערנע בייטשען.

— ביי משה וויינטרויבער (בערעק יאָסעלע־וויטש־גאס 16) האט מען ארויסגעגנב'עט מלבושים פאר 400 זלאטעס.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער
גאסטשפילען פון
פסח'קע בורשטיין
היינט, מיטוואך, 9.15 אוו. צו ביליגע פרייזן פון 54 גר. ביז 2 זל.
„אחתונה אין שטעטל"
מיט'ן אנטייל פון: באדליא קארעבי און יעקב פישער
אין א געקליבענעם אנסאמבל. דיר. דוד בייגעלמאן.
אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.
פריי׳טאג, דעם 7־טען אויגוסט פרעמיערע! וואס?
ליינט די ווייטערדיגע אנאנסען. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

יודישע עלטערן און מייסטער

פערשרייבט די לערן-יוגענד אין די פאך-ערגענצונגס-שולען!

אין שייכות מיטן נאהענטען אנהויב פון נייעם שול־יאהר מאכט דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אויפמערקזאם אלע יודישע עלטערן, אפיטראפסים און לערן־יונגלעך, אז לויט די פערפליכטענדע געזעצען זענען אלע לערנ־ליכע אין עלטער פון 15 יאהר — אויב זיי זענען בעשעפטיגט אין האנדעל, אינדוסטריע אדער מלאכה — מחויב צו בעזוכען די פאך־ערגענצונגס־שולען אין אלע שטעט. וואו אזעלכע שולען עקזיסטירען. די איינשרייבונגען אין די דאזיגע שולען ווערען דורכגעפיהרט פון 25טען ה.ח. ביז אנהויב פון סעפטעמבער. ד.ה. סך־הכל צוויי וואכען. פאר נישט איינשרייבען דאס לערן־יונגעל אדער לערן־מיידעל אין די פאך־ערגענצונגס־שולען ווערט שטרענג בעשטראפט דער מייסטער, ביי וועלכען דער יוגנטליכער איז בעשעפ־טיגט, דער יוגענדליכער גופא ווערט שפעטער נישט צוגעלאזט צום געזעלען עקזאמען און פערלירט אזוי ארום די מעגליכקייט צו ארבייטען ווייטער לעגאל און צו ווערען זעלבסטשטענדיג.

די קאלאסאלע וויכטיגקייט פון איינשרייבען זיך בעצייטענס אין די פאך־ערגענצונגס שולען איז, אזוי ארום קלאר, אז עס ליגט דעריבער א חוב אויף יעדען בעוואוסטזיניגען יודישען פאטער און אויף יעדען מייסטער צו פערשרייבען דאס לערן־יונגעל אין דער פאך־ערגענצונגס שול אויב אזא שול עק־זיסטירט אין דער נעהנטסטער שטאט. סע איז אויך די פליכט פון אלע האנדווערקער פעראיינען און פון אלע יודישע געזעלשאפטליכע עסקנים אויפצופאָ־דערען אלע פעראינטערעסירטע צו ערפילען זייער חוב לגבי דעם פערפליכטענדען געזעץ און לגבי די אייגע־נע לעבענס־אינטערעסען.

נעגויע אויפקלערונגען און אינפארמאציעס, ווי אויך די נעהעריגע ביטע־פארמולארען ערטיילט א'נ'זערע דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אין ווארשא (ניעצאלא 8 וו. 7.) און אלע ארטיגע קאמיטעטען אויף דער פראָ־ווינץ. (יט"א).

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
אויספלוג קיין
יוגאסלאוויען און אונגארן
אויסלענדישע הנחה-און קורציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע דעם 14 אויגוסט

(א) דעם 14 ד. ח. אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב־פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז־שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו דער איבערזיכט. האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־דינסט און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען אויפפאדערונ־גען פון דער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען: דושקיעוויטש (זגערזשער 87), האכטמאן (מלינארסקא 24), חישפאנסקי (פל. וואלנאשטשי 2) בערלמאן (ציגעל־גאס 32), צימער (וואלטשאנסקא 87), דאניעלעצקי פעטריס. 127), וואטישעצקי (נאפ־יורקאווסקיעגא 27).

א זויג-קינד אין הינטישע צייה׳...

(א) א געוויסער מיכאל קלושינסקי פון רודע־פאביאניץ האט, אדורכגייענדיג מיט'ן פעלד ביי דער סטאשיץ־גאס בעמערקט ווי א הונד פארעט זיך ביי עפיס א פעקעל, אז ער איז צוגעגאנגען נע־הענטער האט ער דערזעהן, אז אין פעקעל ליגט איינגעוויקעלט א יונגעלע פון 4–5 וואכען אלט...

צום גליק איז נאך דאס קינד נישט געווען בעריהרט, מ'האט עס אפגעפיהרט אין דערציהונג־הויז, פאליציי זוכט די פערברעכערישע מוטער.

זעלבסטמארדען

(א) אין אזארקאוו אויף דער לענטשיצקע גאס האט זיך אויפגעהאנגען דער ארבייטסלאזער יוזעף גושעלאק, פון דער שטריק האט מען איהם ארונ־טערגענומען א טויטען.

* * *

(א) אין פאביאניץ אין פרייהייטס־פארק האט זיך דער ארבייטסלאזער עדמונד קעפלער ארונטער געווארפען אונטער אן אנקומענדען צוג. ער איז צו שנייטען געווארען אויף שטיקער.

* * *

(א) אויף דער וואלבארסקא 10 האט זיך גע סם'ט מיט קארבאל די 51־יעהריגע שבע לישענבוים, פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף דער לימאנאווסקיעגא־גאס האט זיך געסם'ט מיט דענאטוראט די 28־יאהריגע שרה ליבערמאן — א היימלאזע, פאגאטאוויע האט זי אפ־געפיהרט אין שפיטאל.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11. טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער. סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8–11 ביינאכט און 4–9 אווענד

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע.
ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8–1 און פון 5–9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראנקהייטען
נאַוואָ 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

פּאַרק
Helenów
טעל. 209-32

היינט מיטוואָך, 8.30 אָוונט
איינציגער
געזאַנגונגס־קאָנצערט
פאר'ן אָבפאָהרען קיין אַמעריקאַ
CHÓR DANA
מיט'ן אָנטייל פון די בעריהמטע זינגערס
MIECZYSŁAW FOGG
i ADAM WYSOCKI
אין אַ נייעם נאָך נישט געהערטען אין לאָדז פּראָגראַם. איינטריט אין פּאַרק 2 נאָכמ. וואו ס'וועט קאָנצערטירען דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פּיעטרושקאַ. איינטריט־בילעטען 1.09 זל. ווי אויך ספּעציעלע זיץ־פּלעצער 2.20 זל. פערקויפט די קאַסע פון העלענאָוו. הנחה־בילעטען אין פאָרפערקויף צום פּרייז פון 75 גר. פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע און די טערקישע צוקערניע (פּיעטריקאָווער 12)

דעם זוהנ'ס נקמה

טראַגעדיע און פאַמיליען־פּלאָנטער מיט שפּאַנענדע פּאַסירונגען, וואָס האָט זיך אנגעהויבען אין לאָדז און פערענדיגט אין אַמעריקע

(ס ו ף)

די מאָרגנע חתונה

זונטאג האָט זיך אפגעשפּילט א שרעקליכע סצענע ביי באריס'ן אין הויז.

באַריס האט געוואוסט, אַז משה'לע וועט קומען, איז ער בכיון אוועק פריה פון הויז. ער האָט איהם נישט געוואלט בעגעגענען. ער האָט געוואוסט, אז ווען זיי זאלען זיך טרעפען, וועט פאָרקומען אַ קריגעריי. און דאָס האט ער געוואלט אויסמיידען.

משה'לע איז געקומען אויסגעפוצט ווי אַ פראַנט, ער האט געבראכט פערעלע'ן שאָקאלאד. דאס ערשטע מאל זינט ער קומט צו איהר אין א זונטאָג. ער האָט פריהער זי אויסגעפרעגט וועגען די ביזנעס און וועגען איהר געזונט, און דאן האָט ער אָנגעהויבען רעדען וועגען א תכלית.

— אלזאָ, פערעלע — האָט ער צו איהר געזאָגט — איך בין גרייט צו הייראטען מיט דיר.

— האסט דאָך אַליין גערעדט וועגען בעדינגונגען.

— אלזאָ, איך ווייס זיי און זאָג דיר אלץ צו, כ'וועל מעהר נישט טרינקען, נישט ארומשלעפען זיך מיט די שלעכטע פריינד, נישט פערשווינדען פון דער היים, גארנישט. איך וועל זיין גאר אַנ'אנדערער.

— און וועגען מיין לעצטער בעדינגונג? — האָט פערעלע געפרעגט.

— איך זאָג דיר צו, פערעלע, צו זיין דער זעלבער משה'לע, וואָס אין לאָדז, כ'וועל זיך בעמיהען צו זיין א גוטער מאן צו דיר, אנ'אמת'ער פריינד און ליבהאבער. כ'בעט דיך, פערעלע, זאג מיר נישט אפּ! אויב נישט וועסטו מיך שטויסען אין אפגרונד אריין. איך וועל פאלען, זינקען. איך בעט דיך, פערעלע, פערשטויס מיך נישט איצט!

— גוט, משה'לע.

— אלזא, לאמיר אָפּשמועסען דעם טאג פון חתונה.

— דו זאגסט מיר אלץ צו?

— איך שווער דיר ביי...

— שווער נישט, זאג מיר בלויז צו!

— איך גיב דיר מיין האנט.

— נו, גוט, ווען ווילסטו זאל זיין די חתונה?

— זונטאג.

— שוין זונטאג?

— יא.

— גוט, זאל זיין! — האט פערעלע צוגעשטימט מיט א האלב מויל.

— לאמיר זיך צוקושען! — האָט משה'לע געזאגט.

— נישט איצט, ביי דער חתונה! — האט פערעלע געענטפערט.

פערעלע האָט דערנאָך אַלץ דערצעהלט באריס'ן

— זאל זיין מיט מזל! — האָט ער זיך אנגערופען, — ווילסט שרייבען דיינע עלטערען?

— נאך נישט! — האָט זי זיך אבגערופען, און זיך געווישט די אויגען.

באריס איז ארויס פון צימער.

עס איז געקומען דער טאג פון דער חופה. וואס האָט געדארפט פאָרקומען ביי א רב אין הויז. פערעלע איז געווען א גאנצען טאג זעהר נערוועז און דאָס הארץ האָט אין איהר שטיל געוויינט. פארנאכט איז משה'לע געקומען אויסגעפוצט און אלע זענען אוועקגעגאנגען צום רב.

ווען זיי זענען געקומען אהין, האָט זיי דער רב געפרעגט צי אלע געסט זענען שוין דאָ. משה'לע האָט געענטפערט, אַז נאָך נישט. ער ערוואַרט איי־ניגע פריינד, מיט וועלכע ער האנדעלט, און בעט דעם רב ער זאָל נאָך אויסווארטען.

אַלע האָבען געוואַרט.

משה'לע האָט זיך געדרעהט ארויף און אַראָפּ, אהין און אהער, זי אין גרויס פערלעגענהייט.

עס איז אריבער א האלבע שעה, האָט דער רב ווידער געפרעגט:

— נו, וואו זענען די פריינד?

אַלע האָבען געקוקט צו משה'לען.

— באלד! — האָט ער געזאגט צום רב — מען וועט באלד געהען צו דער חופה. — פערעלע, איך וויל מיט דיר עפּעס רעדען — האָט ער צו איהר געזאגט — קען מען אריינגעהען אין אנ'אנדער צימער? — האָט ער דעם רב געפרעגט.

— יא, — האָט דער רב געענטפערט און זיי אנגעוויזען אויף אַ זייטיגען צימערל.

— פערעלע, — האָט משה'לע געזאגט צו איהר זעהר נערוועז — כ'וויל דיך נישט פערפיהרען! כ'האב דיר שוין פערשאפט גענוג צרות! איך מוז דיר זאגען דעם אמת: כ'קען זיך פון מיינע געוואוינהייטען נישט בעפרייען, כ'בין נישט מעהר יענער משה'לע! כ'בין אנ'אנדערער!! אויב מיר וועלען חתונה האבען וועסטו בלויז ליידען פון מיר. בעסער נישט! כ'וועל דיך אומגליקליך מאכען, פערעלע! כ'האב נישט געוואָרט פאר קיינעם!! דאס האָב איך נאר געקעמפט מיט זיך, צי זאל איך דיר זאגען דעם אמת, צי נישט. כ'פיהל, כ'מוז עס דיר זאגען, איך געה נישט מיט דיר צו דער חופה!

און ער איז גיך ארויסגעלאָפען.

— וואס איז דאס? — האָט דער רב אלעמען אנגעקוקט.

באריס איז אריינגעלאָפען צו פערעלע'ן. זי האָט געוויינט.

— וויין נישט פערעלע. — האָט ער זי ארומגענומען — ס'איז בעסער אזוי! דו פערשטעהסט דאָך מיך אָזוי גוט אָהן ווערטער. און איך דיך אויך אַזוי. מיר וועלען ביידע געהן צו דער חופה!

באַריס איז באלד אַריינגעקומען מיט פערעלע'ן און זיך געווענדעט צום רב:

— רבי, איך געה צו דער חופה מיט דער כלה. איך בין איהר חתן.

עס איז פאָרגעקומען די חופה־צערעמאניע.

פון משה'לען האט מען א צייט לאנג נישט געהערט, אָבער מיט א פאָר יאהר צוריק האָט מען זיך דערוואוסט, אז ער וואנדערט איבער'ן לאנד.

אין יאהר 1931 איז ער אומגעקומען ביים ארויפכאַפּען זיך אויף אַ פראַכט־צוג. זיין קערפער איז דערקענט געווארען אלס מאריס קאנטאָ און מען האָט מיטגעטיילט דערפון אויף דעם אדרעס, צו באריס'ן אהיים, זיי [illegible] האָבען יודען פון א קליין שטעטעל געבראכט צו אייביגער רוה.

ארעסטירט 7 גנבים

(א) אין שייכות מיט'ן זומער־וואוינונגס־סעזאָן, וואָס איז גלייכצייטיג אויך אַ גוטער סעזאָן פאַר דער גנבים־בראַנזשע, האָט פאָליציי לעצטענס פעראָרדענט שאַרפע אויפמערקזאַמקייט, און די פערדעכטיגע חברה־לייט ווערען געהאַלטען אויפ'ן אויג.

דאָס האַלטען זיי אויפ'ן אויג ברענגט, פערשטייט זיך, צו רעזולטאַטען, און אַזוי צום ביישפּיל זענען בלויז נעכטען ביינאַכט אַרעסטירט געוואָרען ביי דער „אַרבייט" אָדער ביים צוריקגיין פון אָפּגעפערטיגטען „משא ומתן" — 7 גנבים: חיים פלאַמער (פון בערעק־יאָסעלעוויטש גאַס 18), שייע פוקס (אָהן אַ בעשטענדיגען וואוין־אָרט), יוזעף סטעמפּיען (פּושענדזאַליאַנאַ 80), סטעפאַן דוביס (עמיליע 44). זיגמונט מאַרטשאַק (אָהן אַ בעשטימטע וואוין־אָרט), שבתאי לאַסמאַן (פילסודסקיעגאָ 35), לייב פאָגעל (סקלאַדאָוואַ 33).

מעסערשטעכעריי

(א) אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס איז נעכטען ביינאכט פארגעקומען אַ „דועל" אויף מעסער'ס צווישען די 2 בעקאַנטע כוליגאַנעס מיעטשיסלאַוו צאַמבזשינסקי און סטעפאַן יאַנקאָווסקי, פּאַנאַטאָוויטש האָט זיי ביידען באנדאַזשירט און אָפּגעפיהרט אַ היים.

אנ'אומגליקספאל

(א) א געוויסער פּיאָטר פּרוס (קילינסקאַ 141) איז ארויף אויפ'ן דאַך פון דעמזעלבען הויז, בכדי איהם צו פעררריכטען, און איז פון דער הויך — פון 3־טען שטאָק אַרונטערגעפאַלען אויף אַ באַלקאָן פון ערשטען שטאָק.

ער האָט זיך דערביי אַזוי מורא'דיג צוקאַליעטשעט, אַז ער איז באַלד געשטאָרבען.

שטאַט־טעאַטער שרודמיעסקאַ 15 טעלעפאָן 101-16

צוליב דעם גרויסען ערפאָלג, ווערען די פארשטעלונגען פערלענגערט נאָך אויף עטליכע טעג.

היינט, מיטוואָך, 9.15 אָוונט

אידאַ קאַמינסקאַ

מיט איהר געקליבענעם אַנסאַמבל

„מאַדאַם X"

יעדער מוז דאָס זעהן!

איילט אייך צו די לעצטע פארשטעלונגען.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון שטאָט־טעאַטער

KINO-TEATR MIRAŻ 11 LISTOPADA 16

היינט און פאָלגענדע טעג!

גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער־פּראָגראַם!

— I —

עקסצענטרישע דאַמע

— II —

„פראַנקענשטיין'ס צוריקקעהר"

אין דער הויפּט־ראָלע

BORYS KARLOFF

אנהויב 4.30 נאָכמיטאָג.

ר. אײזראעל

אויסגעלייטערטע נשמות

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

91

— גענוג, האָט דער פּריץ אויסגערופען, גענוג, די קענסט שוין געהען באַבע, אָבער זאָלסט קיינעם נישט זאָגען וועגען דעם, אז מיר האָבען געהאט אַזאַ געשפּרעך.

די באָבע האָט ווידער אָנגעהויבען צו וויינען געוויס וועל איך נישט זאָגען פאַר קיינעם, אָבער צי וועט מיר גארנישט קומען דערפאַר, איך בין דאָך נישט שולדיג.

— איך וועל דיר גארנישט טון האָט דער פּריץ געזאגט און זיך בעמיהט, אז זי זאל וואס שנעלער פערלאָזען דאס צימער.

בארטקאָוויאַק האָט שוין געוואוסט אלץ, איצט האָט ער זיך דערמאָהנט וועגען דעם, אַז אין טאג פון מאַרילאַס ערמאָרדונג האט געוויילט אין הויף מאַריאַנס א פריינד, וועלכען מ'האט פאַר איהם פאָרגעשטעלט אלס א געוויסען זאוואדזקי. ס'איז נישט געווען קיין ספק, אַז דער דאָזיגער זאוואדזקי איז געווען דער מערדער און ער איז אונטערגעשטעלט געוואָרען דורך מאַריאַן אָזשעלאָוסקי.

בארטקאָוויאַק איז אוועק צום צוג און איז געפאָהרען קיין לאָדז, דאָרט איז ער אוועק אין דער פּאָליציי און איבערגעגעבען אלץ וועגען וואס ער האט זיך דערוואוסט פון דער באַבע. דאָס אַלץ איז געווען אזוי קלאָר, אַז מ'האָט אין דער פאָליציי נישט געדאַרפט איבערפרעגען וועגען קיין שום פּרט.

— איז מאַריאַן אָזשעלאָוסקי איצט אין דאָרף? האָט מען באַרטקאָוויאַקין געשטעלט די איינציגע פראַגע.

— ביז איך בין אַוועקגעפאָהרען מיט 3 שעה צוריק איז ער דאָרט געווען.

כדי נישט צו ערוועקען קיין שום חשד איז באַרטקאָוויאַק גלייך פון דער פּאָליציי מיט אַנ'אויטאָ צוריקגעפאָהרען אין דאָרף אריין, צוקומענדיג צום הויף האָט ער שוין בעמערקט א געזעמעל פאַר'ן טויער, ווען ער איז צוגעקומען האָט ער געפרעגט.

— וואס איז געשעהען?

אמנאָהענסטען נעבען איהם איז געשטאַנען די באַבע און זי האט באלד געענטפערט, נישט דער־לאָזענדיג קיינעם צום וואָרט.

— דער פּריץ מאַריאַן אזשעלאָוסקי האָט זיך דערשאָסען.

בארטקאָוויאַק האָט מעהר נישט געפרעגט נאָר איז פּשוט אריינגעלאָפען אין דער וואוינונג אריין.

דאָרט האָט ער געטראָפען אַ קאָמיסאַר און עט־ליכע אַגענטען, וועלכע זענען שוין פריהער פון איהם אָנגעקומען פון לאָדז.

דער קאָמיסאַר האָט גלייך מיטגעטיילט באַרט־קאָוויאַקין.

— ווען מיר האָבען ערקלערט מאַריאַן אָזשע־לאָווסקי, אַז מיר זענען געקומען איהם ארעסטי־רען אלס בעשולדיגטען אין בעשטעלען א מאָרד־פערברעכען איבער זיין פ־וי און קינד, האָט ער בליץ שנעל ארויסגעכאפּט א רעוואָלווער און איידער מיר האָבען זיך בעוויזען צו אָריענטירען האָט ער זיך אריינגעשאָסען א קויל אין הארץ.

בארטקאָוויאַק האָט אַראָפּגענומען דאָס היטעל און זיך איבערגעצלמט.

— ער האָט זיך אַליין אויסגעמאָסטען די פער־דינטע שטראָף, האָט ער שטיל געזאָגט.

מיט עטליכע טעג שפּעטער האָט ער זיך דער־וואוסט, אַז זאוואדזקי איז ארעסטירט געוואָרען און אז ער איז טאקע געווען דער מערדער. אויך די באַ־בע איז דורך דער פּאָליציי ארעסטירט געוואָרען.

קאַפּיטעל 20

נאָך 10 יאָהר

סאניע זאַמערפעלד איז געווען דעם אדוואקאט ראַיוסקיס פרוי, ראַיוסקי האָט נישט אנגענומען דעם פאָרשלאַג פון זיין געפינענעם פאָטער צו פאָהרען קיין אויסטראַליען, דאַגעגען האָבען ראַיוסקי און סאניע בעשלאָסען זיך צו בעזעצען אין ארץ־ישראל, סאָניע האָט גענומען אַביסעל געלד ביי איהר פאָ־טער, ראַיוסקי ביי זיין פאָטער און זענען צוזאַמען אַוועקגעפאָהרען אין לאַנד אריין, דערמיט האָבען זיי פערווירקליכט זייער חלום צו קומען און ארבייטען פאַר ארץ־ישראל. ראַיוסקי מיט זיין פרוי סאניע זענען שוין געווען אין ארץ־ישראל גאנצע צעהן יאהר, זיי זענען אוועקגעפאָהרען באלד דעמאָלט ווי פישעל איז בעפרייט געווארען און ווען ער איז פערשוואונדען געווארען פון שטעטעל, אלע בעמיהונגען וועלכע אדוואקאט ראַיוסקי האָט דעמאָלט אנגע־וואנדען אויסצוגעפינען דעם סוד פון פישעל'ס פער־שוואונדען ווערען זענען געווען אומזיסט, ער האָט זיך גארנישט געקענט דערוויסען און סוף כל סוף רעזיגנירט דערפון, איבריגענס האט סאניע דאָך נישט געהאט קיין שום התחייבות איבערגענומען אין צוזאמענהאנג מיט דער דאָזיגער געשיכטע, נאָך מעהר האט זי זיך געקענט בערוהיגען, ווייל פישעלס פאָטער דער רב האָט זיך נישט מצער געווען מיט פישעלס פערשוואונדען און ס'איז געווען זיכער, אַז ער ווייס וואו זיין זוהן געפינט זיך.

זייט דעמאָלט האָט סאניע שוין געהאט ארומ־דרעהען אין שטוב צוויי קינדערלעך איינס פון 6 יאהר און איינס פון דריי, צוויי יונגעלעך געזונדע און געראָטענע, ראַיוסקי האָט געהאט א פּאָסטען אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, סאניע האָט זיך פערנומען מיט כלל־אַרבייט, נישט געווען קיין איין גרעסערע נאציאנאלע אַקציע וואו מ'זאל סאניען נישט צונוצען. זי האָט געשמט מיט איהר חכמה, אָפּפערווילליגקייט און ארבייטס־פעהיגקייט, אויך ראַיוסקי האָט פערנומען אנ'אנגעזעהען ארט אין דער בעוועגונג, אזוי אז זיי ביידע האָבען דערגרייכט צו דעם ציל, צו וועלכען זיי האָבען געשטרעבט.

סאניעס מוטער האָט שוין לאנג נישט געלעבט און איהר פאָטער מרדכי איז שוין געווען אין ארץ ישראל, פערקויפענדיג פריהער אַלץ וואס ער האָט געהאט אין פּוילען, דעם אמת געזאגט האָט זיך סאניע שטארק אינטערעסירט מיט דעם שטעטעל אין וועלכען זי איז געבוירען געוואָרען און וואו זי איז ערצויגען געוואָרען, זי האָט אבער געהאט זעהר ווייניג געלעגענהייטען זיך צו דערוויסען עפּעס וועגען דעם שטעטעל און נאָך ווייניגער מיט וועמען זי קאָרעספּאָנדירען, זי איז גלייך אָוועקגעפאָהרען נאָך דעם, ווי די געשיכטע מיט דעם מאָרד איז אויף אַזאַ לייכטען אופן ענטדעקט געוואָרען און שוין נאָך דעם ווי אזשעלאָווסקי האָט זיך דערשאָסען.

דאָס אַלץ איז שוין געווען א פאַראיבערגעגאַנגענער עפּיזאָד אין איהר לעבען, אמת, אנ'עפּיזאָד וועלכער האָט זיך שטארק איינגעקריצט אין איהר פערגאנגענהייט, זי האָט זיך כסדר דערמאָהנט וועגען דעם, ווייל זי האָט געוואוסט, אַז דער דעמאָלסדיגער מאָמענט איז געווען אנ'איבערבראָך אין איהר לעבען, אז דער דאָזיגער עפּיזאָד האָט זי דערפיהרט ענדערען איהר לעבענסשטייגער און צו דערגרייכען צו דער מדרגה, אויף וועלכער זי האָט זיך געפינען, זי איז געווען דאנקבאר יענעם מאָמענט, ווען זי האָט וועגען דעם געטראַכט, איז איהר אויך די געדאנקען געקומען פישעל.

— ער האָט דאָך מיט זיינע ליידען אויסגעלייטערט מיין נשמה האָט סאניע זיך געטראַכט. פאַר וועמען האָט ער געליטען, אויב נישט פאַר מיר און איך האָב איהם מיט גארנישט אָפּגעדאַנקט. ווי גוט וואָלט געווען ווען איך זאל זיך נאָך מיט פישעל אמאָל צונויפטרעפען, דעמאָלט וואָלטען מיר געקענט פונאנדעררעדען און איך וואָלט קוויטירט מיין חוב לגבי איהם.

נישט איינמאָל האָט זי גערעדט וועגען דעם מיט איהר מאן ראַיוסקי, אָבער דעם אמת געזאגט, איז ראַיוסקי נאָך ביז היינט געווען אייפערזיכטיג אויף סאניען צוליב פישלען, וואס מעהר זי האט דערמאָהנט פישלען, אַלץ מעהר איז ראַיוסקי געוואָרען אויפגערעגט, ער האט דאָס אָבער בשום אופן נישט ארויסגעוויזען, ווייל ביז איצט איז מיט גארנישט נאָך צושטערט געוואָרען זייער גרויס פאמיליען גליק, ס'איז ווידער אוועק א ביסעל צייט און ראַיוסקי האָט זיך בערוהיגט, ער האָט דאָך געקענט זיכער, אַז סאניע וועט זיך שוין קיינמאָל אין איהר לעבען נישט צונויפטרעפען מיט פישלען.

(סוף קומט)

דער אמת וועגן ארץ־ישראל

נעכטיגער רעפעראַט פון יצחק גרינבוים אין פילהאַרמאַניע

ווי שטאַרק בעזאָרגט דאָס לאָדזשער ייִדנטום איז מיט דער איצטיגער לאַגע אין ארץ־ישראל האָט מען געקענט זעהען נעכטן אין פולגעפּאַקטן זאַל פון דער „פילהאַרמאָניע“. אַ ריזן־עולם איז געקומען הערן די אויספיהרונגען פון עקזעקוטיוו־מיטגליד יצחק גרינבוים וועגן דעם אמת פון א״י.

יצחק גרינבוים׳ס ווערטער זענען געווען פול מיט רוה און זיכערקייט. עס האָט זיך געפיהלט די קראַפט פון א שטאַטסמאַן, וועלכער ווייסט, אַז ער קעמפט פאַר אַ גערעכטער זאַך און מוז אין דעם קאַמף זיגען.

* * *

די פאַרזאַמלונג האָט געעפנט ה׳ משה לימאַן, בעגריסענדיג הערצליך דעם גאַסט. יצחק גרינבוים — זאָגט ער — ברענגט אונז שטענדיג דאָס אויפריכטיג־ציוניסטישע וואָרט. ער האָט קיינמאָל נישט ליב צו פאַרדעקן דעם אמת מיט דיפּלאָמאַטישע רייד.

דער רעדנער פאַרזיכערט דעם גאַסט, אַז דאָס ציוניסטישע לאָדז שטעהט פעסט הינטער דער עקזעקוטיוו אין איהר שווערן קאַמף. ביי דער געלעגנהייט גיט ה׳ משה לימאַן איבער דעם גאַסט אַ מתנה פון דער לאָדזשער „התחיה“: פינף בוימער אין „יער הערצל“ אויפ׳ן נאָמען פון יצחק גרינבוים. דאַן ווערט בעהערט דער

אנדענק פון די געפאַלענע קדושים

דורך אויפשטיין פון די ערטער.

ביי רוישיגע אַפּלאָדיסמענטן פון גאַנצן זאַל נעהמט דאָס וואָרט יצחק גרינבוים:

אַ צו גרויסע ראָלע שפּילט לאָדז אין ציוניסטישן לעבן — הויבט אָן דער רעדנער — אַז עס זאָל נישט גענוי אינפאָרמירט ווערן וועגן אַלעם וואָס טוט זיך אין ארץ־ישראל. איך בין געקומען אייך אינפאָרמירן וועגן די געפאַהרן, וואָס דראָהען אונז, וועגן די געפאַהרן, וואָס זענען שוין בעזייטיגט געוואָרן, און וועגן די דערגרייכונגען אונזערע אין דער לעצטער צייט.

אין אַלע אינפאָרמאַציעס, וועלכע איהר בעקומט פון די צייטונגס־דעפּעשן, אַרטיקלען, בריף א.אַז.וו. פעהלט עפּעס. די צייטונגען שרייבן נאָר וועגן דעם אויסערגעוועהנליכען. אָבער אין א״י פליסט אויך אַ געוועהנליך לעבן. דאָס לעבן אין א״י געהט נאָרמאַל און אונאונטערבראָכען. אַזוי, אַז די פריש־אָנגעקומענע וואונדערן זיך דעריבער. אַנאַלטע ציוניסטין אין וואַרשע, וועלכע האָט אַ זוהן אין א״י האָט מיך געפרעגט, צי קען מען אין א״י רוהיג געהן איבער דער גאַס: איך האָב זי בערוהיגט און איך קען בערוהיגן אַלע, וואָס האָבן נאָהענטע אין א״י: אויסער דעם אויסערגעוועהנליכען, האָבן מיר נאָר אַ געוועהנליך לעבן אין ישוב, וועלכעס ווערט נישט בעשטערט

די אַראַבער האָבן,

אנהויבענדיג דעם שטרייק

געמיינט, אַז זיי וועט געלונגען צו פּאַראַליזירן ס׳גאַנצע עקאָנאָמישע לעבן און אונז צו רואינירן. דאָס איז זיי אָבער נישט געלונגען. פּראָדוקטען זענען דאַ גענוג, מען ברענגט זיי אַהער פון אויסלאַנד, אַזוי, אַז עס ליידען דערפון נאָר אַראַבישע פּויערים. די אַראַבער האָבן געקענט איבעררייסן זייער קאָמוניקאַציע, אָבער אונזער קאָמוניקאַציע, אונזערע אויטאָבוסן געהען נאָרמאַל.

אויך די אַראַבישע באַהן־אַרבייטער שטרייקן נישט

ווייל זיי האָבן מורא, אַז די פּלעצער וועלען פאַרנומען ווערן דורך יודען. טראָץ דעם טעראָר קען מען נאָך היינט פאָהרן רוהיג אין אַן אויטאָ איבער דעם שאָסע.

האָבן די אַראַבישע אַרבייטער פאַרשטרייקט אין יאַפאָ׳ער פּאָרט, לאַנדן די שיפן אין חיפה, וואו עס אַרבייטן אויך יודישע אַרבייטער און צוליב זייער איינפלוס האָבן די אַראַבער נישט פאַרשטרייקט. דער שטרייק האָט אונז אויך געבראַכט אַזאַ ריזן־דערגרייכונג, ווי דער פּאָרט אין תל־אביב, וועלכער וועט שוין בלייבן אויף שטענדיג. מיר האָבן דאָס שוין לאַנג געפאָדערט, אָבער איצט האָט די רעגירונג געמוזט נאָכגעבן. צוערשט האָבן מיר געבויט אַהילצערנע בריק אין ים אַריין, אָבער באַלד האָט מען זי פאַרטרעטן מיט אַן אייזערנער.

דער פּאָרט וואַקסט אין די אויגן

און דער ענטוזיאַזם אין לאַנד איז אַ געוואַלדיגער. טויזענדער יודישע משפחות וועלען פון דעם פּאָרט האָבן פּרנסה.

נאָך איין דערגרייכונג קענען מיר פאַרנאָטירן. דאָס איז דאָס איבערטראָגן פון געוויסע צענטראַלע אַמטן קיין תל־אביב פון חיפה. מיר האָבן דאָס שוין לאַנג געפאָדערט, אָבער היינט האָט די רעגירונג געמוזט נאָכגעבן, ווייל יודישע אינטערעסאַנטן קענען נישט פאָהרן קיין יפו, וואו עס לויערן אויף זיי טעראָריסטן.

אויך האָט די רעגירונג געמוזט מסכים זיין אויף צו שאַפן די יודישע הילפס־פּאָליציי, וועלכע זאָל בעוואַכן די יודישע פעלדער

די יודישע הילפס־פּאָליציי האָט אָפּגעשטעלט די טעראָר־אַקטן, אַרויסרייסן בוימער און אונטערצינדן וועלדער. נאָך דער בערוהיגונג וועלען מיר דורכזעצן ביי דער רעגירונג אַ שטענדיגע בעוואָפנטע יודישע מיליץ.

מען שטעלט אונז אַ פראַגע:

צי האָט די עקזעקוטיווע פאָראויס־געזעהען די אונרוהען?

אַוודאי האָבן מיר פאָראויסגעזעהען. עס איז גענוג געווען צו לייענען די אַראַבישע פּרעסע, כדי דאָס צו וויסן. די פאַרשטאַרקטע עליה אין די לעצטע יאָהרען האָט געמאַכט ציטערן די אַראַבישע פיהרער. זיי האָבן נאָר געוואַרט אויף אַ גינסטיגן מאָמענט, און דער מאָמענט איז געקומען דורך צוויי געשעהענישן: די איטאַליעניש - אַביסינישע מלחמה האָט פאַרפלאָנטערט ענגלאַנד אין פאַרשידענע צרות און דער קריזיס נאָך די פּראָספּעריט־יאָהרען האָט עטוואָס אָפּגעשוואַכט די ווידערשטאַנדס־פעהיגקייט פון ישוב. דאָס האָבן אויסגענוצט די אַראַבישע פיהרער, כדי אָנצוהויבן זייער טעראָר־אַקציע. מיט אַנדערע מיטלען קענען זיי דאָך מיט אונז נישט קעמפן. מיר האָבן קולטור, וויסן, אָפּפערווילליגקייט און זיי האָבן נאָר טעראָר.

שפּעטער, ווען זיי וועלען זעהען, אַז דאָס העלפט נישט, וועלען זיי מוזן מאַכן מיט אונז אַ „אויגאָדע“.

מען פרעגט אונז נאָך: אויב מיר האָבן געוואוסט, אַז עס גרייטן זיך אונרוהען, פאַרוואָס האָבן מיר נישט אָנגענומען מיטלען, זיי נישט צו דערלאָזן? אָבער צי האָבן מיר דאָס געקענט טון? דאָס קען דאָך טון נאָר אַ רעגירונג, וועלכע איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר דער רו־ה אין לאַנד. מיר האָבן נאָר געהאַט די מעגליכקייט צו טון, איין זאַך: געהן צו די אַראַבער און זאָגן, אַז מיר זאָגן זיך אָפּ פון דער עליה און פון באָדען־קויף. מיט די שוין פאַרהאַנענע יודען וואָלטן זיי זיך שוין גוט איינגעלעבט. אָבער דאָס האָבן מיר דאָך נישט געקענט טון.

מיר האָבן נאָר געפאָדערט פון דער רעגירונג, זי זאָל שטעהן אויף דער וואַך, און דאָס האָט זי אונז צוגעזאָגט צו טון.

די רעגירונג האָט פון אָנהויב אָן באַגאַטעליזירט דעם גאַנצן ענין. זי האָט געמיינט, אַז מיט אונטערהאַנדלונגען וועט מען קענען אַדורכקומען. ווען מיר האָבן געפאָדערט אָנצונעהמען שאַרפע מיטלען, האָט מען אונז געענטפערט, אַז עס איז נישט נויטיג, און דערווייל איז די לאַגע געוואָרן וואָסאַמאָל ערנסטער.

(סוף מארגען)

רעזאָלוציעס

נאָכ׳ן רעפעראַט לייענט ה׳ לימאַן פאָר פאָלגענדע רעזאָלוציעס, וועלכע ווערן דורך די פאַרזאַמלטע איינשטימיג אָנגענומען:

די גרויסע ציוניסטישע פאָלקס־פאַרזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 4 אויגוסט 1936 אין לאָדז, נאָכ׳ן אויסהערן דעם אויספיהרליכען רעפעראַט פון עקזעקוטיוו־מיטגליד יצחק גרינבוים, ערקלערט אין נאָמען פון דער גאַנצער ציוניסטישער בעוועגונג אין פּוילען איהר קאַטעגאָרישע און אַבסאָלוטע געגנערשאַפט צו יעדן פּרוב צו ליקווידירען די אונרוהען אין ארץ־ישראל פאַר׳ן פּרייז פון די רעכט פון יודישן פאָלק אויפצובויען זיין נאַציאָנאַלע היים און בעזונדערס אויפ׳ן חשבון פון אונזער רעכט אויף עליה קיין ארץ־ישראל.

2. די מאַנדאַטאַר מאַכט, וועמענס רעגירונג אין ארץ־ישראל איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר׳ן פונאַנדערוואוקס און פאַרשפּרייטונג פון די אונרוהען צוליב׳ן נישט אונטערנעהמען די נויטיגע פּאָליצייס־מיטלען און צוליב איהר שוואַכקייט אין דער ערשטער מאָמענט פון די אונרוהען — וואָלט געמוזט נעמען אויף זיך אַ פיל־גרעסערע פאַראַנטוואָרטונג אַבשטעלענדיג די יודישע עליה און געבענדיג אַזוי אַרום אַ בעלוינונג פאַר׳ן שטערן די רוה און אָרדנונג אין לאַנד, און פאַר׳ן אומברענגען מענשליכע לעבנס, אַזאַ בעלוינונג פאַר גוואַלד־טהאַטען און טעראָר וואָלט געוואָרן אַ מקור פון פּערמאַנענטער אומזיכערקייט, פון ברעכען דאָס געזעץ און אָרדנונג אין לאַנד און וואָלט געפיהרט צו דער ערשיטערונג פון די יסודות, אויף וועלכע עס בעזירט דער ענגלישער מאַנדאַט אויף ארץ־ישראל.

3) די גרויסע ציוניסטישע פאָלקס־פאַרזאַמלונג, נעהמענדיג צו קענטניש די ערקלערונג פון בריטישן קאָלאָניען־מיניסטער, אַז די קעניגליכע קאָמיסיע וועט נישט אַרויסגעשיקט ווערן קיין ארץ־ישראל אַזוי לאַנג ווי עס דויערן די אונרוהען אין לאַנד, אין דער טיפסטער איבערצייגונג פון דער יושר׳דיגקייט, גערעכטיגקייט און אַלגעמיינעם וואוויל פונ׳ם ארץ־ישראל־אויפבוי־ווערק, פאָדערט פון דער מאַנדאַטאַר־מאַכט ענערגיש און ענטשלאָסן צו מאַכן א סוף צו דער בלוט־פאַרגיסונג, צושטערונג פון מענשליכען האָב און אוּנגעזעצליכקייטן אין ארץ ישראל און אונטערצונעהמען אַזעלכע שריט, וואָס זאָלן פאַרזיכערן דעם אויפבוי פון דער נאַציאָנאַלער היים און די ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל.

4. די פאַרזאַמלונג ערקלערט, אַז די גאַנצע ציוניסטישע בעוועגונג שטעהט געשלאָסן הינטער דער עקזעקוטיווע אין איהר קאַמף פאַר די רעכט פון יודישן פאָלק אויף ארץ־ישראל.

5. די פאַרזאַמלונג בויגט דעם קאָפּ פאַר דעם אָנדענק פון די קדושים, וואָס זענען געפאַלען אין קאַמף פאַר דער בעפרייאונג פון יודישן פאָלק און שיקט איבער אויסדריקען פון בעוואונדערונג און העכסטער אָנערקענונג פאַר׳ן ישוב אין ארץ־ישראל פאַר זיין האַלטונג אין די טעג פון שווערסטען פּרוב פאַר׳ן יודישן פאָלק און פאַר זיין לאַנד, און ערמוטיגט איהם צום אויסדויער און צום קאַמף ביז׳ן ענדגילטיגן נצחון.

ה׳ לימאַן שליסט די פאַרזאַמלונג דערמאָנענדיג, אַז דאָס יודישע לאָדז שטעהט איצט פאַר ענטשיידענדע שטאָט־ראַט־וואַהלען. עס וועט זיין דער גרעסטער דאַנק פאַר יצחק גרינבוים, ווען מיר וועלען געהן צו די וואַהלען, אַזוי ווי ער האָט אונז געלערנט.

מיט׳ן געזאַנג פון התקוה ווערט די פאַרזאַמלונג פאַרענדיגט.

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל־אַרצט פאַר הויט,־געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגן און נעמט אָן

פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245־21

פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 8—1 בייטאָג.

פאַר פרויען אַ בעזונדער וואַרטע־זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פּרייזן

פּאַרק העלענאָוו טעל. 209־32.

שבת דעם 8־טען אויגוסט ד.י. 8.30 אָוונד קומט פאָר

א קאָנצערט

פון דער בעריהמטער רעציטאַטאָרקע

רחל האָלצער

איז איהר שלאַגער־פּראָגראַם.

איינגאַנג אין פּאַרק פון 2 אַ זייגער, וואו ס׳וועט אויפטרעטן דער סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פּיעטרושקאַ.

בילעטן צו 80 גר. פאַרקויפט די קאַסע פון העלענאָוו. הנחה־בילעטן צו 54 גר. צו בעקומען אויסשל. אין קולטור־ליגע (זאַכאָדניאַ 68) נור ביז שבת 2 בייטאָג.

ר. מלאַך — דאָן־דאָמינגאָ

ראָמאַן

136

דעמאָלט האָט דאָניע פאַרשטאַנען, אַז צווישן אָט די מענשען וועט ער די ערשטע צייט קענען זיין אַהן קיטער וועט פון איהם פרעגן ווער ער איז (ער האָט זעהר געוואָלט זיין עפּעס אַזוינס, וואָס זאָל נישט האָבן קיין שייכות צו דעם פריהערדיגען. וועגן שפּעטער האָט ער נישט געטראַכט, ווי וועגן אַנ־אַפּטראָנד, צו וואָס מען האָט מורא אַראָפּצוקוקן). האָט ער געפּרובט אַ שמועס טון מיט די פאַרפיפאַהרער, זיך געפרעגט דעם וועג (און אַז מען האָט איהם צוריקגעפרעגט, וועלכען וועג, איז ער פאַרפלאָנטערט געוואָרן ביז איבער די אויערן, און זיין גליק, וואָס ער איז געווען בעוואַקסן און מען האָט עס נישט בעמערקט), האָט מען איהם אָנגערופן פאַר אַן „עסמעראַלדע“, אַנ׳אויסלענדער, פאַרגעלייגט עסן און גיפּרוה, ביז ער האָט ווייטער געצויגן זיין וועג.

ער איז צוגעקומען צו אַ פּונקט, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט זיין אויג און עס געצויגן מיט בּיוואונדערונג און פאַרגעסונג. עס האָבן זיך געהויבן בערג איבער בערג. די אויסגעטראָטענע שטעגעלעך האָבן זיך געדרייט און געשלענגעלט, ווי צעפּלאָנטערטע שנירלעך קרעלן. אייזערנע בריקן זענען געהאָנגען אין דער לופטן מיט דראָטענע נעצען — אַריבערגעוואָרפן פון פעלז צו פעלז. די בריקן זענען אויסגעקומען אַזוי ווי אייגער וואָלט געהאָנגען איבער דעם אָפּגרונד און ווייסע הייזעלעך האָבן אַרויסגעשמעקט דורך דעם ים פון גרינקייט, אין צווישען די פעלזן האָט זיך געדרייט אַנ׳אייזנבאַהן, וואָס איז אַלעמאָל פאַרלוירן געוואָרן און אַ טונעל אַריין, און עס האָט אויסגעזעהען, ווי אַ מוזיקאַלישע מיזבל, וואָס אַנטלויפט אין דער גאָרע.

ווען ער האָט געזעהן די ווייסע הייזקעס שווין פון אַ הויכען שטח און זיין בליק האָט זיך אַראָפּגעגליטשט צו די רויטע דעכער, האָט זיך פאַר זיין אויג אויסגעשפּרייט אַ ווייכע גרינקייט און פון נאָר ווייט האָבן זיך צעבוואַליעט גאָלדענע ווייצען. עס האָט אָנגעבלאָזן אויף איהם פרישקייט. עס איז מיט אַמאָל הימלען געוואָרן, ווי דער הימעל וואָלט זיך איהם חעהנגעטערט און די ערד איז זיכערער געוואָרן אונטער זיינע פיס.

ער האָט געשפּאַנט גרינג און לייכט, ווי איינער, וואָס האָט אַ מחבר דורכגעשפּרייזט. עס האָבן געקומען אַרויסשטאַרצען שפּיצען פון פאַרדריכערטע קוימענס. ער האָט זיך צוריק אַראָפּגעלאָזט אינם טאָל און זיך פאַרנומען צו אַ וועג, וואָס האָט אָנגעזאָגט די בשורה פון ישוב.

ווען זיינע פיס זענען נאָך געשטאַנען עטליכע שפּאַן פון ווייטענס, האָט שוין זיין קאָפּ נאָגעגעבן אַ פאַל צו צו אַ טיר, ווי אַ פאַרשמאַכטער שוועדער עפּעל פאַלט אַראָפּ פון אַ בוים. און ווען עמיצער איז אַרויסגעקומען און איהם אונטערגעשפּאַרט צוויי הענד אונטער זיינע אַקסלען, האָט ער בלויז אויסגעוואָרט אַרויסגעשעפּטשעט:

— אַגוואַ!

* * *

די קאָלאָניע „נאָוואַ פּאָלאָניאַ“ איז געלעגן ווי משופּע אַרויפגעצויגן אויף די בערג, און דער פּראָווינץ פון פּאַראַנאַ.

די איינוואוינער זענען געווען פּאָליאַקען פון גאַליציע, וואָס זענען געקומען אַהין מיט אַ סך יאָהרהונדערטער יאָהרען פריהער, האָבן זיך געלעבט אָפּגעזונדערט, דערהאַלטן זייערע טראַדיציעס און מנהגים פון דער היים מיט דער איינענער פרישקייט ווי דעם ערשטען טאָג, זינט זיי זענען געקומען.

אין זייער קליידונג שימערט נאָך אַרויס אַ פּאַרב וואָס דערמאָהנט אין דער קראָקאָוויאַקער בונטקייט, און די לידער קלינגט נאָך דורך דער טאָן פון בענקשאַפט צו חער בעפרייאונג פון זייער פאָלק און לאַנד כאָטש זייער לאַנד — פּוילען — איז שוין לאַנג בעפרייט און זעלבסשטענדיג.

די פּאָליאַקען פון פּאַראַנאַ שטעלען זיך עס אָבער נישט פאָר: פּוילען איז אויסגעקריצט פאַר זייער אָנבליק, ווי אַ צעשניטענער ראָק, וואָס וואַרפט זיך נאָך טילווייז און יעחעם שטיק בעזונדער. עס זענען פריעמד פאַר זיי די דערציילונגען, וואָס די נייע געסט ברענגען זיי פון אַלטען לאַנד, די גלחים און רעדאַקטאָרען, וועגן אַנ׳אייגענער מדינה און דער עיקר אייגענע פּוילישע מאַרקען.

פאַרוואָס עפּעס מאַרקען? איז שווער צו פאַרנעהמען, פּונקט ווי מען קען נישט סובל זיין, אַז פּוילען איז פריי, וואו איז חער פּוילישער קייסער און פאַרוואָס זיצט ער נישט אין וואַרשע?

ביז איצט איז די פיין פון לאַנד פאַר די פּאָליאַקען פון „נאָוואַ פּאָלאָניאַ“ נאָר אָנגעגאַנגען טעאַרעטיש. מען האָט זיך אויסגעוואָרצלט פון ייעלן ערד און זיך איינגעפלאַנצט אין נייער. איינגעצאַמט טיגט זיך אויף פרעמדע באָדען און דערפיהלט דעם טראַט זיכער אויף דעם. דאָס פעלד איז זאַפטיג און פרוכטבאַר. דער ווייץ הויבט זיך, וואַקסט אויס ווי שטראַהלען פאַר׳ן אויג, די זאַנגען זענען פול און העגטזין שווער אַראָפּ ווי די אייטערס פון גוטע מילכקיה. מען דאַרף דעם קאַמף נישט מיסטיגען, עס איז מעט גענוג, די זון פאַרברענט נישט, דער האַגעל סלאַפּט נישט אָפּ, דער פראָסט פאַרצערט נישט די תבואה, רעגען און פרוכטקייט — אויך צו דער צייט.

פּינקטשט מען דאָס נייע לאַנד. וואָס גיט דעם בּייסען זיכער צו דעם מויל, דעם דאַך, וואָס האַלט זיך פעסט איבערן קאָפּ און מען לעבט בשלום מיטן „ישירעק“, וואָס קומט פון שטאָט און טיישט אויס קאָרן פאַר געלט, ווייץ פאַר שמיוועל, קאַרטאָפעל פאַר הפצים, וואָרום ווען נישט דער יודליק, וואָס וואָלטען זיי דאָ געטון, די לאַנדסלייט פון „הינטער קראָקע“, מיט וועמען וואָלטען זיי אַ וואָרט געריידעט און ווער וואָלט זייער לשון פאַרשטאַנען?...

האָט מען זיך גע־וליעט אין משך פון יאָהרען, די צו די — און בּיידע צו זיך. אַ שטאָט איז גיי וואַקסען מיט יודען און געהאַנדעלט מיט תבואה, וואָס די קאָלאָניע האָט געזייהט און געשניטען, יודען און פּאָליאַקען.

נאָר זינט די פּראָוויניאַלער צייטונגען האָבן געפּליהט די בשורה, אַז פּוילען איז פריי געוואָרן, און זינט האָט בעפרייטע מוטערלאַנד האָט זיך דערמאָהנט אין איהרע פאַרוואָגעלטע, וואָס רייסן בתולה׳שאַפט אין ווייטע ערדען, האָבן אָנגעהויבען קומען שלוחים פון דער „אימישוזנע“. חערציילט דעם נס פון אויפלעבונג, געזאַמעלט נדבות, דורכגעשמוגלט ניסטע רייד אויף די יודען, געגריכדעט צייטונגען און שולען און פאַר׳סמ׳ט די גוטע פריינדשאַפט.

(פאָרטזעצונג קומט)

פעקלעך קיין רוסלאנד

צוליב דער דעוויזן־פעראָרדנונג, איז זעהר שטארק די נאָכפראַגע פון שיקען פעקלעך קיין פ. ס. ר. ר. די פעקלעך קאָנען פערנעמען אַלע אַרט אַר־טיקלען פון יערשטען געברויך, ווי לעבענס־מיטעל, קאָנפעקציע, אָפטייק און פערשידענע אַרטיקלען. — די רייזע־ביוראָ „אוניאָן־לאָיד" האָט בעקומען די דערלויבניש דאָס איבערשיקען פעקלעך קיין רוס־לאַנד. דאָס ביוראָ ערלעדיגט פאַר אַ מינימאַל אָפּ־צאָהל אַלע זעמטליכע אָפּצאָהלונגען ווי צאָל, אסע־קוראַציע, עקספעדיציע, אַזוי אַז דער אָפּנעמער דאַרף גאָר נישט צוצאָהלען.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט טעגליך דאָס רייזע־ביוראָ „אוניאָן־לאָיד" פעטריקאָווער 42 טעל. 107-87.

פאָפולערער צוג קיין טשעכאָטשינעק

די ליגע צו אונטערשטיצען די טוריסטיק אָר־גאַניזירט אַ פּאָפּולערען צוג קיין טשעכאָטשינעק וועלכער וועט אָפּגעהן פון קאַלישער באַהן־הויף שבת דעם 8 אויגוסט 5 מיט 29 מינוט. קיין טשע־כאָטשינעק וועט דער צוג קומען דעמזעלבען טאָג 11 מיט 44 מינוט.

דער אויספלוג וועט בלייבען אין טשעכאָטשי־נעק איין טאָג. דער צוג וועט צוריקגיין פון טשע כאָטשינעק זונטאָג דעם 9 אויגוסט 11 מיט 34 מינוט אין אָוענד און וועט קומען קיין לאָדז דעם 10 אויגוסט 4 מיט 32 מינוט פאַרטאָגס.

אַ בילעט אין ביידע זייטען קאָסט 9 זלאָטעס. יעדער פּאַסאַזשיר האָט פערזיכערט אַ זיץ־אָרט.

קאָנטראָל־קאַרטע אויף דעם פּאָפּולערען צוג קען מען בעקומען אין דער באַהן־סטאַציע אויפ׳ן קאַלישער וואָקזאל און אין די רייזע־ביוראָס „אָר־ביס" און „וואַגאָן־לי".

בעריכטיגונג

אין געכטיגען בעריכט וועגען דער קאָנפערענץ פון וועלט - קאָנגרעס איז אריינגעפאַלען א טעות, אַנשטאָט דעם, וואָס עס איז געשריבען, אַז ס׳האָט גערעדט דער פאָרשטעהער פון קאָלאָניאל־הענדלער־פעראַבאַנד קאַשוב, דאַרף זיין גאָטליב.

ראַדיאָ ־ פּראָגראַם

מיטוואָך דעם 5-טען אויגוסט.

6.30 — פּליטען, 6.23 — אינפאָרמאַציעס. 6.33 — גימנאַסטיק, 6.50 — פּליטען, 7.20 — ידיעות. 11.00— פאָלקס-מוזיק (פּליטען), 11.57 — צייט-סיגנאַל. 12.00— העינאל פון קראָקאָ, 12,03 — פּליטען, 12.13 — ידיעות. 12.28 — מוזיק פון טשעכאָטשינעק. 3.27 — לאָדזער בערזע. 3.30 — ווירטשאַפטליכע ידיעות. 3.45 — א שמועס פאַר קינדער 4,15 — קאָנצערט. 5.00 — לידער, 5.20 — פאָלקס-מוזיק, 5.50 — רעפּאָרטאַזש. 6.00 — רעציטאַציעס, 6.15 — פּליטען, 6.30 — רעקלאַמע-קאָנ-צערט, 7.10 — מיליטער-לידער, 8.00 — פּליטען, 8.30— דער מיקראָפאָן אויף דער פּראָווינץ. 8.45 — ידיעות, 8.55 — אַקטועלער שמועס, 9.00 — פּליטען, 9.30 — לידער-רעציטאַל. 10.30 — פּליטען. 10.35 קאָנצערט.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האָלאַנד	–	–	–	–	360,70
לאָנדאָן		–	–	–	26.66
ניו-יאָרק (קאַבעל)		–	–	–	531 3/8
פּראַג	–	–	–	–	21,95
ציריך	–	–		–	173,30

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	95.50
3 פּראָצ. אינוועסטיציע l. פּרעמירטע				63,00
3 „ „ ll.		„	–	62,50
4 „ דאָלאַרובקע	–	–	–	47.50
7– „ סטאַביליזאַציע		–	–	46.50
5– „ וואַרשאַווער		–	–	52.75
5– לאָדזער	–	–	–	47,50

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

צוליב דעם רעקאָרד - דערפאָלג פּראָ־לאָנגירט אידאַ קאַמינסקאַ די פאָרשטע־לונגען פון „מאַדאַם איקס"

שוין לאַנג האָט לאָדז נישט געהאַט אַזאַ טעאַטער-סעזאָן ווי איצט בשעת אידאַ קאַמינסקאַ טרעט אויף אין דעם שטאָט-טעאַטער. נישט קוקענדיג, וואָס די פּיעסע „מאַדאַם איקס" ווערט שוין געשפּילט די דריטע וואָך, וואַקסט דער דערפאָלג פון טאָג צו טאָג. קרוב 15 טויזענד צושויער האָבען שוין געזעהן די פּראַכט-פאָרשטעלונג, אין וועלכער אידאַ קאַמינסקאַ בעווייזט איהר גרויסען דראַ־מאַטישען טאַלענט, און דער אַנסאַמבל ווייזט אַרוים אַ זעלטענעם האַרמאָנישען צוזאַמענשפּיל. „מאַדאַם איקס" ווערט געשפּילט נאָך אַ פּאָר געצײלטע טעג. דעריבער דאַר־פען זיך צואיילען די אַלע, וועלכע האָבען נאָך דעם אויס־געצייכענטען ספּעקטאַקל נישט געזעהן. די פאָרשטעלונגען ווערען געשפּילט טעגליך 9.15 אין אָוונט. מיט בילעטען דאַרף מען זיך פריהצייטיג בעזאָרגען.

היינט צום לעצטען מאָל „אַ חתונה אין שטעטעל" מיט פּסח׳קע בורשטיין אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

די גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַמעריקאַנער סטאַר פּסח׳קע בורשטיין אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" געהען מיט׳ן גרעסטען ערפאָלג.

פּסח׳קע בורשטיין ווייסט וואָס דאָס פּובליקום וויל און וואָס איהם קען געפעלען. דערצו געהערען נאָך די פּיעסען צום בעסטען פון בורשטיינס רעפּערטואַר, וואָס פערמאָגען אַ ביז גאָר שפּאַנענדען אינהאַלט, הומאָר און יודישע מוזיק.

היינט 9.15 אָוונד, די שטאַרק-אויסגענומענע פּיע־סע „אַ חתונה אין שטעטעל".

קאָנצערט פון רחל האָלצער אין העלענאָוו

שבת דעם 8-טען אויגוסט האַלב ניין אָוונד טרעט אַרוים אין העלענאָוו די בעקאַנטע רעציטאַטאָרין רחל האָלצער. דער קאָנצערט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג, אַרייגעהן אין העלענאָוו קאָן מען שוין פון 2 בייטאָג ווען ס׳קאָנצערטירט דער סימפאָני־שער אָרקעסטער פון ס. פּעטרושקאָ.

בילעטען צו 80 גראָשען פערקויפט די קאַסע פון העלענאָוו און הנחה-בילעטען די קולטור-ליגע זאַכאָד־ניאָ 68.

היינטיגער קאָנצערט פון דאַן-כאָר אין העלענאָוו

היינט האַלב ניין אָוונד קומט פאָר אין העלענאָוו דער קאָנצערט פון דאַן-כאָר מיט אַ גאַנץ נייעם רעפּער־טואַר. ס׳נעמט אַנטייל דער בעריהמטער מיעטשיסלאַוו פאָג און אַדאַם וויסאָצקי.

בילעטען צו 1.09 אין העלענאָוו און הנחה-בילעטען צו 75 גראָשען אין פילהאַרמאָניע און אין דער טערקי־שער קאָנדיטאָריי, פּעטריקאָווער 12.

גרויסער באַל פון יודישע אַקאַדעמיקער אין קאָלומנע

אוקסיליום אַקאַדעמיקום יודאַיקום (פערבאַנד פון יודישע סטודענטען אין פּוילען) אָרדענט איין דעם היינ־טיגען שבת, ד. 8 אויגוסט אַ גרויסען באַל אין קאָלומנע, אין קאַפע-דאַנסינג „קאָזאַנאָוואַ".

דער דאָזיגער באַל, וואָס וועט זיין זעהר רייך אין אַטראַקציעס, וועט זיכער זיין איינער פון די אינטערע־סאַנטסטע אין דעם היינטיגען סעזאָן.

דאָס נייע בוך
זי שפּילט ווייטער
פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי
צו בעקומען אין דער אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט", פּיעטריקאָווער 21.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16
היינט אויז פאָלג. טעג
נרויסער אונגעוועהנליכער פילם א. נ.
די העלד האָבען זיך פערשולדיגט
אין די הויפט-ראָלן: LJONELL BARRYMORE i KAY FRANCIS
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג-צונאַבען

דערמיט האָב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ב׳ קונדשאַפט, אַז די שוין גוט-בעקאַנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געוואָרען איבערטראַגען אויף
זאַוואַדזקאַ 4 טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער אַרויס פריהשטיקען, יאַרסקע מיטאָגן אויך קאָלאַציעס
און איך פערהאָף, אַז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען. מיט אַכטונג
ראובן וואָלף.

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ
„Siła i Swiatło"
פון וו. סרוקאָווסקי.
פּאָלודניאָוואַ 23, טעל. 139-32
נעמט אָן אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט ווי אויך סיגנאַליזאַציעס. קויפט גענוצטע מאָטאָרען און פּ׳ רויפט אַלע אַרט מאָטאָרען און דינאַמאָ-מאַשינען צו ביליגע פּרייזען.
ספּעציעלע ווערקשטעל פון מאָטאָרען-רעפּעראַטור / שנעל, פּינקטליך און רעיעל.

יודישער געפליגעל-הענדלער-פעראיין
איז לאָדז, פּולנאָצנאַ 25
דינסטאָג, דעם 11 ה.ח. 5 נאָכמ.
און פּינקטליך 8 אָוונד צום 2-טען טערמין קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל אַ אויסערגעוועהנליכע
אַלגעמיינע פערזאַמלונג
מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג:
1) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 2) ענדערען דעם סטאַטוט פון פעראיין, 3) פּרייע פאָר־שלאָגען. די פערוואַלטונג.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער
פערשידענעס
עס ווערט געזוכט אַ גוטע מאַשי־נייהערין צו סוועטערס. פּיעטריקאָווער 79 וואוינונג 52.

אַ שדכן, וואָס פערקעהרט אין אַ שטענדיגע הייזער, ווערט געזוכט. אָפּפּגע־בען פאַר „L. I." אין אַדמינ.

איך זוך איבערצונעהמען פאַר מיין געלד, אַ געוועלב פון שרייב-מאַטעריאַלען אָדער גאַלאַנטעריע. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „S. S."

אַ שטאַנץ-מאַשין אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. פּאַביאַניצער, זאַכאָדניאַ-גאַס 28, קלעצנער.

זאָלען אַלע סוחרים, וואָס אַרבייטען טריקאָ-וועש און אויך מעקלערס וויסען אַז אין דער פאַבריק 11. ליסטאָפּאַד 8 בעקומט מען אַלע סאָרטען ווינטער-שטריק צו מעסיגע פּרייזען.

דאָס ביליגסטע יודישע אָפּטיק-געשעפט

„OPTICUM"
28 פּיעטריקאָווער 28
בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער-גלעזער. קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען. פ׳ווערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפּטען, רעפּעראַטורען פּינקטליך און רעיעל. — געדענקט די נומער.

Justman
POWRÓCIŁ.
NAWROT 8, tel. 138-99.

DR.
Fiszman
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 7,
tel. 151-47.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אורלאָג
האָט זיך איבערגעציגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען!
און האַנדווערקער
שווייסונגען, מאַשינען-טיילען און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
ליסטאָפּאַדאַ 11/13 11
(רוג זאַכאָדניאַ)

לעטשניצע
פאַר וועגעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוענד.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ באַראַטונג 3 זל.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—830 אָוו.
אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגער-זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָוענד אויף נאַרוטאָ־וויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרייזען פאַר אַרבייטסלאָזע - הנחה

וויכטיג פאַר אַלע!
דראָגעריי
בראַמבערג
8 - לאָדז - 8
צעגעלניאַנאַ
טעלעפאָן 255-09.
טריקאָטאַזש-פּאָרים טריקאָ-עטיקעטען
שטריקען-פאַבריק. שטריקען־גאַרנען
וועש-פאַבריק. מעשיער. עטיקעטען און מיטען
קאָנפעקציאָנערען טיטען-עטיקעטען
שנײדער-מייסטער מאָס-ביכער
בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען
בריפבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קאַרטען צו ביליגע פּרייזען.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
GDANSKA 11, tel. 123-47
(רוג 11-טער ליסטאָפּאַד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אָן פון 4-6 נאָכמיטאָג.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8-11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב - פון 8—1 בייטאָג.

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אורלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

אַנאָנסען - פּרייז:
מאָרגן טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט— 24 גר.
נאָכן טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט— 18 גר.
פאַר אַ מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאָג און ערב יו"ט— 60 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. נעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס אַ חודש; אַמעריקאַ — 2 דאָלאַר אַ חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פּרינציפּיעל דעם אינ־האַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרו־קען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס. פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַ־ציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.